

Arkeol. os. 291/10.12.1997

YLIKIIMINKI, NIEMIKYLÄ, LATOKANGAS (YL-89)
Kivikautinen asuinpaikkatutkimus 15.5. - 30.6.1989

Kaivauskertomus
Helmikuu 1990
Katrimaija Mäki vuoti
Mika Sarkkinen

SISÄLLYS

ARKISTOTIEDOT	2
YLEISTÄ	3
KAIVAUSALUEEN SYSTEMAATTINEN ESITTELY	4
1. F-ALUE	4
2. G-ALUE	5
3. M-ALUE	
3.1. M 1 -ALUE	6
3.2. M 2 -ALUE	6
3.3. M 3 ja M 4 -ALUEET	7
3.4. M 5 -ALUE	7
4. KOEJAT	8
5. KOERUUDUT	9
YHTEENVETO	10
LIITELUETTELO	12
- Luettelo kartoista 1 - 26	12
- Luettelo negatiiveista F. 78052 - 78123	13
- Luettelo diapositiiveista 19661 - 19688 ja 19690 - 19754	15

YLIKIIMINKI, NIEMIKYLÄ, LATOKANGAS (YL-89)*Kivikautinen asuinpaikkatutkimus 15.5. - 30.6.1989*ARKISTOTIEDOT

Kunta:	Ylikiiminki
Kylä:	Niemikylä
Tilat:	Säävälä 22:51, om. Reino Säävälä; Pulkkinen 44:11, om. Juha ja Veikko Sivonen
Peruskartta:	1:20 000 Joloskylä 3513 01
Koordinaatit:	x=7220 60, y=461 70, z=n. 74 - 78 m
Kiintopiste:	Kaivausalueelle siirretyt kiintopisteet KP 2 77, 62 m ja KP 4 74, 59 m (kiintopisteiden sijainti merkitty yleiskarttaan)
Arkistotiedot:	Tarkastus Oiva Keskitalo 8.8.1968 Tarkastus Markku Torvinen 20.5.1985 Kaivauskertomus Markku Mäki vuoti 1.10. 1987 Kaivauskertomus Mika Sarkkinen 21.12.1988 KM 17050, KM 21698, KM 23715:1-522 KM 24377:1-463
Löydöt:	KM 24715:1260 24750 :1-1260
Diapositiivit:	19661 - 19752
Negatiivit:	F 78052 - 78123

YLEISTÄ

Latokankaan kivikautisella asuinpaikalla on kaivettu aiemmin v. 1987 ja 1988. Valtion työohjelmassa oli vuodelle 1989 budjetoitu 260 000 mk. Tällä rahalla palkattiin kaivausjohtaja, apulaiskaivausjohtaja, piirtäjä sekä 9 paikallista työtöntä kaivaustyöntekijöiksi. Kaivausjohtajana toimi FM Katrimaija Makivuoti, apulaiskaivausjohtajana HuK Mika Sarkkinen ja piirtäjänä HuK Juhani Turpeinen. Kaivaukset kestivät 15.5. - 30.6.1989 välisen ajan. ¹ Kaivauksen organisoinnista on vastannut Museoviraston esihistorian toimisto valtion työohjelman puitteissa. Käytännössä kaivausten toteutus on tapahtunut yhteistyössä Oulun yliopiston historian laitoksen kanssa.

Kaivauksen jälkityöt on tehty syys - joulukuussa 1989. Juhani Turpeinen on luetteloinut ja piirtänyt luonnokset G- ja M-alueiden sekä koealueiden löydöistä. Mika Sarkkinen on työstänyt hiilinäytteet ja valokuvamateriaalin sekä piirtänyt puhtaaksi kartat ja valmistanut löytökartat. Katrimaija Makivuoti on luetteloinut ja piirtänyt luonnokset F-alueen löydöistä, kirjoittanut ja piirtänyt puhtaaksi koko löytömateriaalin sekä kirjoittanut kaivauskertomuksen.

Alueella käytettiin edellisten vuosien koordinaattijärjestelmää, jonka päälinja on kompassipohjaiseen. Kaivausalueet paalutettiin 2 x 2 m ruutuihin. Koeruutujen koko oli 1 x 1 m. Koeojat kaivettiin metrin levyisiksi. Ruudut kaivettiin kohteesta riippuen 5 tai 10 cm kerroksina. Keramiikalle, kivilajiesineille ja näytteille mitattiin tarkka korkeus, mutta muu materiaali otettiin talteen ruudun ja kerroksen tarkkuudella. Korkeuskiintopisteinä olivat KP 2 (77,62 m), ja KP 4 (74,59 m). Kartoissa ja muussa dokumentaatiomateriaalissa esiintyvät korkeudet ovat suhteellisia korkeuksia. G-aluetta ja koeruutuja lukuunottamatta kaikki alueet kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan saakka ja vielä tämän jälkeen joka ruudun keskelle kaivettiin lapionpiston syvyinen tarkistuskuoppa. G- ja F- aluetta lukuunottamatta kaikki kaivetut alueet peitettiin tutkimuksen jälkeen. Latokankaan v. 1989 löydöt on luetteloitu KM:n päänumerolle 24750. Osa keramiikasta sekä esineiksi tulkitut kivilaji- ja kvartsiesineet on piirretty päälueelle.

Kesän 1989 kaivausten tavoitteena oli jatkaa kaivausta sorakuopan pohjoispaässä, jonne edellisena kesänä oli avattu F-alue, sekä tutkia, liittyikö alueen lähellä havaittu painuma asuinpaikkaan. Lisäksi sorakuopan länsipuolen koekuopitusta piti jatkaa sekä avata yksi laaja tasokaivausalue. Tällaiseksi valittiin etukäteen lupaavimman tuntuinen paikka: alueelta oli v. 1988 koekuopasta löytynyt keramiikkaa, jota ei löydetyn palan perusteella voitu pitää Sär 1 -keramiikkana. Samasta

¹Paikan topografian ja tutkimushistorian osalta ks. M. Makivuotin ja M. Sarkkisen kaivauskertomuksia.

koekuopasta oli löytynyt palaneita kiviä sekä runsaasti kvartssia. Koekuopan lähellä oli vanhaan rantatöyräaseen kaivettu, muodoltaan soikea, laakea painuma, jota pintatarkastelussa pidettiin kodanpohjana. Näiden tosiseikkojen vuoksi paikalla oli vielä yksi käytännön etu: se oli lähes puuton. Alueelle annettiin nimeksi M-alue.

KAIVAUSALUEEN SYSTEMAATTINEN ESITTELY

Kaivausalueet esitellään seuraavasti:

1. F-alue
2. G-alue
3. M-alue
4. Koeojat
5. Koeruudut

1. F-ALUE

F-alueella jatkettiin v. 1988 kaivausta. Edellisen vuoden kaivausalueen reunojen profiileista nähtiin, että värjäytynyt maa jatkoi kaivamattomalle alueelle. F-alueella tutkittiin 65 m². Edellisen vuoden kaivauksissa paikalla todettiin heikko värjäytynyt kerros, mutta nyt havaittiin ensimmäistä kertaa Latokankaalla selvä, 20 - 30 cm paksu kulttuurikerros, jonka alla oli vielä 10 - 20 cm vahvuinen rikastumiskerros.

Kiinteinä muinaisjännöksinä F-alueella oli kaksi liesikiveystä. *Liesi 1* sijaitsi ruutujen 1167 - 1168/-99 alueella. Maa kivien ympärillä oli paikoin voimakkaasti hiilen ja noen värjäämää. Lieden kivet olivat voimakkaasti palaneita, osa sirpaleiksi. Kivien halkaisija oli 2 - 8 cm. Liesi piirrettiin 3. tasossa (kartta n:o 11). *Liesi 2* sijaitsi ruutujen 1168 - 1170/ -102 - -104 alueella (kartta n:o 10). Myös tämän liedien kivistä osa oli sirpaleina, kivien halkaisija oli 2 - 9 cm. Molempien liesien kivien joukossa oli palaneiden luitten kappaleita. Molemmat liedet olivat huuhtoutuneita ja hajonneita. Kivet olivat kahtena selvänä, epämaaraisen muotoisena keskittymanä. Kaikkiällä F-alueella olleet yksittäiset palaneet kivet tulkittiin näihin kahteen lieteen kuuluneiksi.

Koko F-aluetta kattoi kulttuurimaa, joskin kulttuurikerros oli heikoin alueen eteläosassa. Vielä 4. tasossa maa oli hieman likaista, alueen eteläpäässä tämän kerroksen rikkoi pari laikkua, joissa oli hienorakeista, puhdasta soraa. 6. kerroksen jälkeen alue oli puhtaassa maassa, vain muutamat ruostelaikut rikkoivat pohjahiekan. Poikkeuksena oli ruutu 1162/-100, jossa oli vielä 7. tasossa havaittavissa selvarajainen, suorakulmainen likamaa-alue: Linjalla -100 oli n. 180 cm pitkä ja n. 80 cm leveä likamaakuoppa, jonka reunat olivat lievästi noen värjäämää maata, keskellä oli hiilensekainen kulttuurimaa. Kuopasta löytyi muutamia kvartseja.

F-alueelta löydettiin mm. Sär 1 -keramiikkaa, 2 sädäkiviliusketaltoa, runsaasti kvartsiesineitä, palanutta luuta sekä ensimmäistä kertaa Latokankaalta kappale purupihkaa. F-alueelta tuli löytöjä melko runsaasti eikä alue ole vielä lopussa. Profiileista näkyi, että kulttuurikerros jatkui kaikkialle kaivetun alueen ulkopuolelle, vahvimpana alueen pohjois- ja itäpuolelle.

F-alueen pohjoispuolella, 16 m kaivausalueen pohjoisreunasta sijaitsi painuma, joka myös haluttiin tutkia. Pintatarkastelussa painuman ympärillä näytti olevan n. 3 m levyinen vallimainen penkere, joka etenkin koillisneljänneksessä oli kuitenkin epämaarainen. Vallin keskellä oli soikeahko painuma, jonka mitat olivat n. 4 m x 2 m ja syvyys 25 - 30 cm. Painumasta päätettiin tutkia lounaisneljännes, kaikkiaan 30 m². 1. kerroksen poiston jälkeen keskusta oli hieman värjäntynyt, "valli" sen sijaan oli puhdasta vaaleaa hiekkaa. Vallin ulkopuolella oleva maa oli likaisempaa. Painuman keskiosassa oli hiiltä aina metrin syvyyteen saakka turpeen pinnasta laskien. Paikalla ei havaittu mitään rakennetta eikä siitä löytynyt yhtään esinettä, iskosta tai luun kappaletta. Painuman luonne ei selvinnyt kaivausten aikana.

2. G-ALUE

F-aluetta kaivettaessa huomattiin alueen lounaispuolella, sorakuopan reunalla olevan palaneita kiviä ja muutamia kvartseja. Tähän avattiin 30 m² laajuinen G-alue. 1. kerroksen poiston yhteydessä havaittiin, että alueella oli siellä täällä yksittäisiä palaneita kiviä. Yhtään palaneiden kivien keskittymää ei kuitenkaan ollut ja yksittäiset palaneet kivetkin loppuivat 2. kerroksen poiston jälkeen. Alueelta tuli löytöjä niukasti, ja ne kaikki tulivat 1. ja 2. kerroksesta, 3. kerroksesta tuli vain yksi kvartsi-iskos. Koko G-alueella maa oli värjäntynyttä, ja likainen maa jatkui vielä 3. kerroksen jälkeenkin. Alueen vähaisten löytöjen vuoksi ei pidetty järkevänä jatkaa G-alueella enää 4. kerroksen poiston jälkeen.

3. M-ALUE

Kesän 1989 pääkohde oli M-alue, jonne avattiin kaikkiaan 172 m² laajuinen tasokaivausalue. Kaivausalue paalutettiin kodanpohjalta näyttävän painuman ympärille. Alue jakautui 5 osa-alueeseen: M 1, M 2, M 3, M 4 ja M 5 (ks. kartta n:o 26). Ensinnä päätettiin tutkia kodanpohjalta näyttävän painuman kaakkois- ja lounaisneljännes eli M 1 ja M 2 -alueet. Näiden väliin jätettiin 1/2 metrin levyinen kannas, joka kulki keskeltä painumaa. Kannaksesta piirrettiin pohjois-eteläsuuntainen leikkaus ja kaivausalueiden muista reunoista itä-länsisuuntaiset leikkaukset. Myöhemmin tutkittiin myös painuman luoteisneljännes eli M 3 ja lounaisneljänneksen eli M 4 -aluetta yhden ruudun verran. Lisäksi lounaisneljänneksen eteläpuolelle avattiin vielä yhtenäinen 36 m²

laajuinen tasokaivausalue, ns. M 5 -alue. Kaikkialla M-alueella oli 30 - 40 cm vahvuinen kulttuurikerros, joka oheni ainoastaan M 1 -alueen eli kaakkoisneljänneksen itäosassa. Painuman keskellä likainen ja sekoittunut maa jatkui 1,2 m syvyyteen. Liesikiveyksiä löydettiin kaikkiaan 4 kappaletta: M 3 -alueella, "kodanpohjan" keskellä liesi n:o 1, M 2 -alueella liesi n:o 2, M 5 -alueella liedet n:o 3 ja 4. Näiden lisäksi M 2 -alueelta M 5 -alueelle kulki melko yhtenäinen palaneiden kivien vyöhyke, jolla oli pituutta n. 11 m ja leveyttä toista metriä.

3.1. M 1 -ALUE

Kaivaus aloitettiin kaakkoisneljänneksestä eli M 1 -alueesta. Löytöjen kannalta alue oli köyhin koko M-alueella. Myöskään liesikiveyksiä tai keramiikkaa ei tältä alueelta löytynyt. Poikkeuksena oli alueen luoteiskulman ruutu 1056/-96, joka oli painuman keskustassa. Siitä tuli kvartsiesineitä ja -iskoksia sekä muutamia pieniä, kuluneita, koristelemattomia keramiikan kappaleita, joiden saviaines on hyvin hienojakoista. Sekoitteena on hiekkaa ja mahdollisesti keramiikan muruja. Saviaines näyttää samanlaiselta kuin M 3 -alueelta löydettyssä tyyppillisessä kampakeramiikassa. Muualta M 1 -alueelta tavattiin vain kaksi n. 20 palaneen kivensirpaleen keskittymää, jotka eivät muodostaneet liesikiveyksiä. Painuman keskustassa hiilet ja likainen maa jatkuivat epämääräisinä laikkuina aina 1,2 metrin syvyyteen saakka.

3.2. M 2 -ALUE

Lounaisneljännes eli M 2 -alue kaivettiin yhtäaikaaisesti M 1 -alueen kanssa. M 2 -alueella oli yksi liesikiveys, *liesi 2*, joka tuli esille jo 1. kerroksen poiston aikana. Liesi sijaitsi ruudussa 1056/-98 (kartta n:o 15). Lieden vierestä tuli 3 suurta I:1 keramiikan reunapalaa (KM 24750:571) ja lisäksi seinämäkappaleita. Astian seinä koristi kauttaaltaan huolimaton viivaleimakoristelu, jonka päällä kulki kuopparivi. Yhteen kappaleeseen oli tehty reikä. Ruudun 1052/-100 koillisneljänneksessä oli ohuista laattakivistä tehty, osittain hajonnut liesimäinen kiveys. Kivet eivät kuitenkaan olleet palaneita, joten kyse ei ollut liedestä. Lisäksi alueen eteläosa ruutujen 1048/-98 - -102 ja 1050/-100 - -102 alue oli täynnä pieniä palaneiden kivien sirpaleita. Näiden palaneiden kivien joukossa oli keramiikkaa ja palaneiden luitten kappaleita. Palaneet kivet ja pääosa löydoistä tulivat 1. ja 2. kerroksia poistettaessa. 3. kerros oli vielä kulttuurimaata, 4. kerroksen jälkeen päästiin suurimmassa osassa puhtaaseen pohjamaahan. Alueella oli vielä muutamia kohtia, joissa oli värjätynyttä maata: ruudun 1056/-100 länsireunassa ja ruutujen 1054 - 1056/-98 alueella. Painuman keskustassa eli ruuduissa 1056/-98 ja -100 maa oli sekoittunutta. M 2 -alueelta tuli runsaasti löytöjä: tärkeimpänä liuskeinen nuolenkärki, I:1 keramiikka ja aivan alueen eteläosasta tullut asbestisekoitteinen keramiikka. I:1 keramiikkaa oli kahta tyyppiä:

isokokoisesta astiasta peräisin oleva, hauraampi ja huonommin koristeltu keramiikka (esim. KM 24750:571) sekä pienemmästä astiasta oleva, kauniisti koristeltu keramiikka, jossa osa leimoista päättyy kuoppiin ja jota tällä perusteella voidaan pitää myös Sar 1 -keramiikkana (esim. KM 24750:808). Tämä keramiikka on kuitenkin aivan erilaista kuin muualta Latokankaalta löydetty Sar 1 -keramiikka.

3. 3. M 3 ja M 4 -ALUEET

Luoteisneljänneksessä eli M 3 -alueessa oli 1. tasossa pieniä palaneiden kivien sirpaleita ruudussa 1060/-102. 2. tasossa kivet keskittyivät ruudun keskiosaan, jossa oli myös hieman hiiltä. Myös ruudun 1058/-102 alueella oli toistakymmentä palaneen kiven kappaletta toisessa tasossa. Nämä eivät kuitenkaan muodostaneet liesikiveystä. Löytöinä tältä alueelta tuli mm. runsaasti tyypillistä kampakeramiikkaa ja meripihkariipuksen kappale.

Painuman keskustassa havaittiin nyt aivan pinnassa pienistä palaneiden kivien sirpaleista muodostuva liesikiveys eli M-alueen *liesi 1* (kartta n:o 14), jonka kivien joukossa oli palaneen luun silppua. Lisäksi liedessä oli likaisenruskeaa, kokkareista maata, jota otettiin näytteeksi n. 2 litraa. Maanäytteitä ei tässä vaiheessa ole analysoitu. M 4 -aluetta ei ollut tarkoitus kaivaa tänä kesänä, mutta siitä päätettiin avata yksi ruutu, jotta liesi saataisiin kokonaan esiin. Painuman keskustan liesi sijaitsi aivan pinnassa: ensimmäiset liesikivet tulivat esiin jo 1. kerrosta poistettaessa ja koko liesi oli esillä jo 2. tasossa. Lieden halkaisija oli n. 1 metri. Mitään muita merkkejä kodasta tai muusta rakennelmasta ei paikalla havaittu. Lieden sijaintia painuman keskellä voidaan pitää merkkinä asumuksesta. Liesikiveyksen alla oli n. 50 cm syvyyteen ulottuva likamaa. Se, että sekoittunut ja hiilensekainen maa jatkuvat painuman kohdalla aina 1,2 metrin syvyyteen, osoittaa, että painuman kohdalla on ollut toimintaa, mahdollisesti asumus, jo ennen sitä asutusvaihetta, johon liesi 1 kuuluu. Paikalla ollut kuoppa on täytynyt tai täytetty, sillä siinä oli runsaasti sekoittunutta maata. Rantatöyräaseen muodostunut syvennys on kuitenkin myöhemmin todettu hyväksi asumuksen paikaksi. Näyttää siltä, että liesi ja M 3 -alueelta löydetty tyypillinen kampakeramiikka kuuluvat samaan asutusvaiheeseen, sillä ne tulivat vastaan samassa tasossa. M 1 -alueelta syvältä painuman kaakkoisneljänneksestä löydetty keramiikka, jonka saviaines on samanlaista kuin tyypillisessä kampakeramiikassa, on luultavasti joutunut kuoppaan sitä täytettäessä.

3. 4. M 5 - ALUE

M 5 -alueelta poistettiin 2. ja 3. kerros 5 cm:n kerroksina, sillä heti turpeen alla tuli esille runsaasti pieniä palaneita kivia.

M 5 -alueelta löydettiin kaksi liesikiveystä. Ruudussa 1046/-102 oli ehjä liesikiveys eli *liesi 3* (kartta n:o 16). Kivien halkaisija oli 3 - 7 cm. Liedessä oli hieman hiiltä. Toinen liesi eli *liesi 4* (kartta 17) sijaitsi ruutujen 1042 - 1044/-102 rajalla. Tämä liesi oli ensimmäinen selvästi huuhtoutumaton liesi Latokankaalta. Osa kivistä oli melko kookkaita, halkaisija noin 10 cm. Kivet oli selvästi ladottu liedeksi pieneen kuoppaan ja niiden alla oli yhtenäinen kerros palanutta hiekkaa ja hiiliä (ks. kartta n:o 18). Liesikivien joukossa oli luusekoitteisesta savesta valmistetun astian reunapala (KM 24750: 952).

Koko M 5 -alueen itäreuna ruutujen 1042 - 1046/-98 alueella oli täynnä pieniksi sirpaleiksi palaneita kiviä. Nämä liittyivät M 2 -alueella havaittuun laajaan palaneiden kivien alueeseen, joiden kanssa ne muodostivat loivan, kaikkiaan n. 11 metrin pituisen ja toista metriä leveän kaakosta luoteeseen kiertyvän kaaren (kartta n:o 12)². Palaneet kivet näyttivät jatkuvan M 5 -alueen itä- ja mahdollisesti eteläpuolelle, nyt kaivamattomalle alueelle. Ruudussa 1046/-98 oli lisäksi likamaakuoppa, jossa oli runsaasti pieninä siruina olevaa palaneen luun silppua, pieniä kvartsi-iskoksia ja keramiikan muruja. 4. tasossa oli paalun 1046/98 ympärillä, sen etelä- ja itäpuolella likainen, voimakkaasti hiilen varjaama alue, josta tuli runsaasti asbestikeramiikkaa. Myös muualla oli samanlaisia likalaikkuja, vaikka suurin osa alueesta oli jo puhtaassa maassa. M 5 -alueelta tuli runsaasti asbestikeramiikkaa ja lisäksi luusekoitteista keramiikkaa, jota on reunapalojen mukaan ainakin kahdesta eri astiasta.

4. KOEOJAT

Sorakuopan länsipuoliselle alueelle tehtiin kaksi koeojaa. Koeoja 1 kaivettiin 30 metriä pitkäksi, itä-länsi-suunnassa (pisteestä 1070/-100 pisteeseen 1070/-130). Koeoja loppui idässä suohon niin, että 5 viimeisen metrin kohdalla tuli vastaan suomuta ja sen alla puhdas harmaa savi. Koeojan ensimmäisessä ruudussa 1070/-100 havaittiin heikko likaantuneen maan kerros ja ruudusta 1070/-102 alkaen selvä 20 - 30 cm paksuinen kulttuurikerros, joka jatkui koko koeojassa aina pisteeseen 1070/-125,40 saakka. Sen jälkeen jatkui vielä likamaata pisteeseen -128 asti. Ruuduissa 1070/-112 - -114 oli palaneiden kivien keskittymä, joka tulkittiin liesikiveykseksi. Maa oli hiilen ja noen varjaamaa ja kivien luota otettiin talteen 1,6 g palaneen luun kappaleita. Lisäksi kivien luota löytyi muutamia kvartsikaapimia ja -iskoksia. Pisteiden 1070/-103,90 ja 1070/104,50 välillä oli hairio. Turpeen alla oli 5 - 15 cm syvä noki- ja likamaakerros. Myös ruutujen 1070/-108 - -110 alueella oli hairio. Turpeen alla oli sekoittanutta maata ja sen alla 50 - 70 cm paksuinen kulttuurimaakerros, jonka seasta löytyi muutamia palaneita kiviä ja

² Kartta ei anna täysin oikeaa kuvaa, sillä ensimmäiset kaareen kuuluvat kivet tulivat esiin alueen keskiosasta, josta kaivaminen aloitettiin. Tällöin suuri osa kivistä tuli kaivettua pois jo kahden ensimmäisen kerroksen mukana, sillä kivet olivat täysin pieneksi silpuksi palaneita. M 5 -alueella kiviä osattiin odottaa, ja alue kaivettiin 2. ja 3. kerros 5 cm:n kerroksina ja kivet saatiin pysymään paikoillaan.

kvartsi-iskos. Koeojan itäpäässä, ruudussa 1070/124 oli 4 selvästi rajautuvaa pyöreähköä likamaakuoppaa, joissa oli muutamia palaneiden kivien kappaleita ja yhdessä 4. kerroksessa 3 isohkoa palaneen luun kappaletta, yhteispaino 3 g. Pintakerroksissa tästä ruudusta oli tullut sädekiviliuske-esineen katkelma ja kvartsi- ja liuskeiskoksia. Koeojan 5 viimeistä metriä olivat savensekaista maata, josta tuli vielä joitain kvartsisiesineitäkin. Kulttuurimaata taällä ei enää ollut. Savi oli paikoin ruosteista ja saven seassa oli suomalmia kappaleita. Koeojan 1 osoitti, että asuinpaikka on jatkunut aivan rantaan, nykyisen suon reunaan saakka. Toisaalta koko koeojan alueella on merkkejä kivi-kautisesta asutuksesta.

Koeoja 2 kaivettiin pohjois-eteläsuuntaisesti 20 m pituisena linjaa -102 pitkin. Koeoja jatkui suoraan M 5 -alueen reunasta. Kulttuurikerros jatkui 1042 - 1029/-102 välisellä alueella keskimäärin 30 cm paksuisena. Pisteiden 1034 - 1039/-102 välillä oli häiriöalue, jossa lika- ja kulttuurimaa jatkui 40 - 60 cm syvyyteen saakka. Likamaa-alueelta saatiin talteen varhaiskampakeraamiikka I:1 -tyyppiä (KM 24750:1203 - 1206) kaikkiaan 187,6 g. Kaikki palat ovat samasta astiasta. Lisäksi paikalta löytyi 2 sädekiviliuskeisen esineen katkelmaa ja muutamia kvartseja. Koeojan 2 löydöt keskittyivät tähän häiriökohtaan. Koeojan eteläpäässä tuli vastaan suomuta, jonka seassa oli runsaasti suomalmia. Koeojan eteläpäästä löytyi vain yksi liuskeiskos, joten tämän koeojan kohdalla asuinpaikka ei jatku aivan suohon saakka.

5. KOERUUDUT

Sorakuopan länsipuolelle tehtiin koeruutuja, joiden avulla yritettiin edelleen määrittää asuinpaikan rajoja. Koekuopat tehtiin 10 metrin verkolla maastoon mukauttaen. Kun v. 1988 koekuopat olivat keskittyneet sorakuopan reunamille, pyrittiin ne nyt tekemään matalammalle ja osa aivan suon reunaan. (Ks. kartta n:o 1).

Kaikkiaan koeruutuja tehtiin 35 kpl. Kivikautisen asutuksen merkeiksi tulkittiin palaneet kivet, kulttuurikerros tai punamulta, iskokset, esineet ja palanut luu. 32 koeruudusta löydettiin joitain näistä. Tällaisia ruutuja olivat 1079/-101, 1080/-110, 1080/-117, 1080/-134, 1089/-117, 1089/-125, 1090/-110, 1090/-135, 1090/-144, 1099/-117, 1100/-134, 1110/-117, 1110/-124, 1111/-135, 1111/-144, 1120/134, 1120/-144, 1129/-115, 1130/-135, 1130/-145, 1130/-164, 1140/-137, 1140/-144, 1140/-164, 1140/-179, 1149/-154, 1150/-144, 1150/-174, 1160/-160, 1160/-184, 1170/-185 ja 1170/194.

Alueelle tehty koekuopitus osoitti, että asutus jatkuu sorakuopan länsireunalla suohon saakka. Näin ollen asuinpaikasta on säilynyt huomattavasti enemmän kuin Latokankaan tutkimusten alkuvaiheessa oletettiin. V. 1989 koeruuduista ei tullut keramiikkaa, mutta yksi koko kaivausten parhaista esineistä on koeruudusta 1140/-144 3. kerroksesta löytynyt riipushioin (KM 24750 : 1221).

YHTEENVETO

Latokankaalla kaivettiin v. 1989 kaikkiaan 382 m². Kaivaustuloksia voidaan pitää jossain määrin yllätyksellisinä. Aiemmin Latokangasta oli pidetty puhtaasti Sar 1 -tyypin keramiikan asuinpaikkana. Jo vuonna 1988 saatiin kaksi viitettä muusta: 1 pii-iskos, joka tosin saattoi liittyä Sar 1 -asuinpaikkaankin, ja varmempana merkkinä . keramiikan pala, joka näytti olevan varhaiskampakeramiikan tyyppiä I:1.

Kesän 1989 kaivauksissa löydettiin runsaasti I:1 keramiikkaa ja lisäksi tyyppillistä kampakeramiikkaa, asbestikeramiikkaa sekä huonosti koristeltua keramiikkaa, jossa sekoitteena on palanutta luuta. Ainoastaan F-alueelta korkeudesta n. 77 m mpy löydettiin Sar 1-keramiikkaa. F-alueen asutus näyttääkin olevan puhtaasti Sar 1 -tyypin keramiikan aikaista. Sen sijaan M-alue on keramiikkalöytöjen osalta sekava. Asutus näyttää täällä jatkuneen pitkään. Kulttuurikerros on vahva ja yhtenäinen, eikä siinä ole erotettavissa eri vaiheita. Erityyppisten keramiikka-astioiden kappaleita tuli samoista kerroksista, n. 74 m mpy. Tutkimuksen tässä vaiheessa pidetään mahdollisena, joskaan ei todistettuna, että M-alueen länsipuolella oleva suo on aikoinaan jäänyt sisäjärveksi. Näin ollen asuinpaikan ikää ei voida laskea mekaanisesti maannousukäyrien mukaan. Sisäjärven rannalla on voitu asua tuhansien vuosien kuluessa aivan samoilla paikoilla. Toinen mahdollisuus on, että suon paikalla on ollut merenlahti, mutta maa ei olisi täällä noussut käyrien mukaisesti.

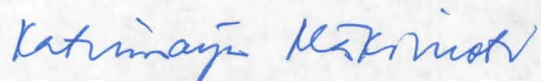
Latokankaan löytömaterialiin tuli uusia piirteitä v. 1989. Kuten edellä todettiin, monipuolistui keramiikka-aineisto merkittävästi. Tahan asti kivilajimateriaali koostui liuskeisista kirveistä ja taltoista, mutta M-alueelta löydettiin nyt ensimmäinen nuolenkärki. Myös ensimmäinen koruesine löydettiin nyt: M-alueelta tuli meripihkariipuksen katkelma. Palaneiden luitten joukosta löytyi luettelointivaiheessa yksi varma (KM 24750:950) ja muutamia vielä lähempää tarkastelua vaativia, mahdollisia luuesineiden kappaleita. Uutta oli myös M-alueelta tullut kivikautiselta vaikuttava palamaton luu, sekä F-alueelta löytynyt purupihkan kappale.

Yllättävää oli asuinpaikan laajuus ja pitkäikäisyys. Koeajat ja koeruudut osoittavat, että koko soranotolta säilynyt nykyisen sorakuopan ja sen länsipuolisen suon välinen alue on täynnä kivikautisia jäänteitä. Asuinpaikan rajojen löytäminen täällä, niin pohjoisessa kuin etelässäkin, on edelleen kesken. Tämä tehtävä pitäisi saada loppuun v. 1990 kaivauksissa. Aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet Sar 1 -kulttuuriin kuuluvien jäänteiden sijaitsevan pesäkkeinä. Tiettyjä keskittymiä voidaan sorakuopan länsipuolellakin osoittaa, mutta täällä asutusjäänteet ovat huomattavasti vahvempia ja asutus on ollut intensiivisempää. V. 1989 kaivauksissa

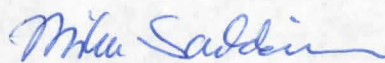
löydettiin ensimmäisen kerran Latokankaalta selvä kulttuurikerros., johon törmättiin myös F-alueella. M-alueella, koekuopissa ja koeojissa kulttuurikerros vaikutti hyvin yhtenäiseltä.

Latokankaan kaivauksia on tarkoitus jatkaa vielä kesällä 1990. Paikka tarjoaa useita mielenkiintoisia tutkimustehtäviä. Alue on kuitenkin erittäin laaja, ja koska akuuttia soranoton vaaraa ei sorakuopan länsireunan metsäpalstalla ole, tullaan kaivaukset lopettamaan v. 1990 jälkeen. Nyt tärkeimpinä tehtävinä pidetään asuinpaikan rajojen löytämistä koekuopitusta jatkamalla, ja toisaalta halutaan ottaa selville, löytyykö Sar 1 -keramiikan aikaisen asutuksen ja M-alueella havaitun asuinpaikan välillä jotain rajakohtaa, josta voitaisiin sanoa toisen asutusvaiheen päättyneen ja toisen alkaneen

Oulussa, 15. helmikuuta 1990

Katrimaija Mäki-Vuoti
FM, kaivauksen johtaja

Mika Sarkkinen
HuK, kaivauksen apulaisjohtaja

LUETTELO KARTOISTA

1		Yleiskartta	1:500	
2		Pintavaaituskartta	1:100	
	A	F-alue, painuma		
	B	F-alue		
3		Pintavaaituskartta M-alue	1:100	
4		Pohjavaaituskartta	1:100	
	A	F-alue, painuma		
	B	F-alue		
5		Pohjavaaituskartta M-alue	1:100	
6		Vaaituskartta	1:100	
	A	Pintavaaituskartta G-alue		
	B	Pohjavaaituskartta G-alue		
7		Löytökartta F-alue	1:100	
8		Löytökartta G-alue	1:100	
9		Löytökartta M-alue	1:100	
10		Tasokartta F-alue, liesi 2, 2. taso	1:10	
11		Tasokartta F-alue, liesi 1, 3. taso	1:10	
12		Tasokartta M-alue, 2. taso	1:50	
13		Tasokartta M-alue, 4. taso	1:50	
14		Tasokartta M-alue, liesi 1, 2. taso	1:20	
15		Tasokartta M-alue, liesi 2, 1. taso	1:10	
16		Tasokartta M-alue, liesi 3, 1. taso	1:20	
17		Tasokartta M-alue, liesi 4, 2. taso	1:10	
18		Profiilikartta, M-alue, liesi 4	1:10	
19		Profiilikartta, koeoja 1, 1070/-100 - -130	1:20	
20		Profiilikartta, M-alue, 1042 - 1062/-102	1:20	
21		Profiilikartta, koeoja 2, 1022 - 1042/-102	1:20	
22		Profiilikartta, M-alue, painuma	1:20	
	A	1052 - 1062/-96		
	B	1057,50/-90 - -100		
23		Profiilikartta, M-alue, 1042 - 1052/-96	1:20	
24		Profiilikartta, M-alue,	1:20	
	A	1050 - 1057,50/-90		
	B	1050/-90 - -96		
25		Profiilikartta, M-alue	1:20	
	A	1048/-96 - -102		
	B	1042/-96 - -102		
26		Kartta profiilien sijainnista M-alueella	1:100	

LUETTELO NEGATIIVEISTA F. 78055 - 78115

78052	F-alue pintamaan poiston jälkeen, länteen
78053	F-alue, 1. taso, pohjoiseen
78054	F-alue, 1. taso. r. 1166/-99, pohjoiseen
78055	F-alue, yleiskuva koilliseen
78056	Yleiskuva koilliseen sorakuopan pohjukassa, edessä G- ja takana F-alue
78057	Yleiskuva luoteeseen, taustalla G- ja F-alueet
78058	F-alueen painuma paalutettuna, itään
78059	F-alue, r. 1166/99, 3. taso, pohjoiseen
78060	F-alueen painuma pintamaan poiston jälkeen, pohjoiseen
78061	F-alueen painuma pintamaan poiston jälkeen, pohjoiseen
78062	F-alue, 3. taso, pohjoiseen
78063	F-alue, 3. taso, lounaaseen
78064	F-alueen painuma 1. tasossa, länteen
78065	F-alue, 4. taso, lounaaseen
78066	F-alue, 4. taso. Kuvassa liesi r. 1166/99, pohjoiseen
78067	F-alue, 4. taso, liesi, pohjoiseen
78068	F-alue, 4. taso, pohjoiseen
78069	F-alue, 4. taso, liesi
78070	F-alueen painuma, 2. taso, länteen
78071	F-alue, 5. taso, lounaaseen
78072	Painuma, M-alue, paalutettuna, pohjoiseen
78073	Painuma, M-alue, paalutettuna, pohjoiseen
78074	M 1 -alue pintamaan poiston jälkeen
78075	F-alue, r. 1168/-97 - -100, 1. taso, länteen
78076	F-alue, r. 1168/-97 - -100, 1. taso, etelään
78077	F-alue, r. 1168/-97 - -100, 1. taso, itään
78078	F-alue, liesi 2 r. 1168-1170/-102 - -104, 1. taso
78079	M 2 -alue, 1- taso, liesi 2 r. 1052 - 1054/-100, itaan
78080	M 2 -alue, 1. taso, luoteeseen
78081	M 2 -alue, 1. taso, luoteeseen
78082	M 1 - ja M 2 -alueet, 2. taso, länteen
78083	M 1 - ja M 2 -alueet, 2. taso, länteen
78084	M 2 -alueen eteläosa, 2. taso, länteen
78085	M 2 -alue, 2. taso. Kuva otettu linjaa -101 pohjoiseen
78086	M 2 -alue, 2. taso. Kiveys r. 1054/-100, etelään
78087	M 1 -alue, 3. taso, pohjoiseen
78088	M 1 -alue, 3. taso, pohjoiseen
78089	Työkuva M 2 -alueella
78090	M 2 -alue, 3. taso, luoteeseen
78091	M 1 -alue, 4. taso, pohjoiseen
78092	M 1 -alue, 4. taso, pohjoiseen
78093	M 1 -alue, 4. taso, pohjoiseen
78094	M 1 -alue, 4. taso, luoteiskulma
78095	M 2 -alue, 4. taso, luoteeseen

- 78096 M 1 -ja M2 -alueiden pohjoisosat, pohjoiseen
78097 M 5 -alue, 1. taso, lounaaseen
78098 M 1 ja M 2 -alueiden pohjoisosat, pohjoiseen
78099 M 5 -alue, 2. taso, lounaaseen
78100 M 5 -alue, 3. taso, lounaaseen
78101 M 5 -alueen palaneita kiviä, pohjoiseen
78102 M 5 -alueen palaneita kiviä pohjoiseen
78103 Yleiskuva M-alueelta. Edessä alue M 5 3. tasossa, keskellä M 2, takana M 3 ja keskellä oikealla M 1 -alue, pohjoiseen
78104 M 5 -alue, 4. taso, lounaaseen
78105 M 5 -alue, 4. taso. Liesi 4 r. 1042 - 1044/-102, lounaaseen
78106 M 3 -alue, 2. taso, länteen
78107 Työkuva M 5 -alueelta, 4. kerroksen poisto, lounaaseen
78108 M 5 -alue. Liesi 4 r. 1042 - 1044/-102, 3. krs., itään
78109 M 5 -alue. Liesi 4 r. 1042 - 1044/-102, 4. taso, itään
78110 M 1 -alue, 11. taso. Painuma, pohjoiseen
78111 M 3 -alue, 3. taso, länteen
78112 Työkuva M-alueelta. M 1 -alueen täyttö ja kannaksen kaivaminen
78113 Työkuva M-alueelta. Kannaksen 1050 - 1057/-96 purku, etelään
78114 M 5 -alue, 5. taso, lounaaseen
78115 M 5 -alue, 5. taso. Liesi 4 r. 1042 - 1044/-102 puolitetuna, itään
78116 M 5 -alue, 5. taso. Liesi 4 r. 1042 - 1044/-102 puolitetuna, etelään
78117 Piirtäjä J. Turpeinen työssään M 5 -alueella
78118 Koeoja 1, 2. taso. Liesi r. 1070/ -112 - -114, itään
78119 M-alueen liesi 1 painuman keskellä, etelään
78120 Työkuva, juhannusmorsian
78121 Työkuva, juhannusmorsian
78122 Suomalmin kappaleita koeojassa 2
78123 Työkuva, koeoja 2:n täyttö, lounaaseen

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA:

- 19661 Yleiskuva F-alueelle, luoteeseen
 19662 Yleiskuva F-alueelle, pohjoiseen
 19663 Tyokuva F-alueelta, koilliseen
 19664 Painuma F-alueella, paalutettuna, itään
 19665 Painuma F-alueella, 3. taso, koilliseen
 19666 Painuma F-alueelle, 7. taso, itään
 19667 Liesi 1 F-alueella r- 1170/-101, itään
 19668 F-alue, laajennus 1. tasossa, pohjoiseen
 19669 F-alue, r. 1166 - 1170/-100 - -102, 2. taso, pohjoiseen
 19670 F-alue, r. 1166 - 1170/-100 - -102, 3. taso, etelään
 19671 F-alue, r. 1168/-97 - -100, 2. taso, itään
 19672 F-alue, liesi 2 r. 1166/-99, 4. taso, pohjoiseen
 19673 F-alue, likamaakuoppa, 4. taso, länteen
 19674 F-alue, 1. taso, pohjoiseen
 19675 F-alue, 2. taso, lounaaseen
 19676 F-alue, 3. taso, länteen
 19677 F-alue, 5. taso, lounaaseen
 19678 G-alue paalutettuna, koilliseen
 19679 G-alue, 1. taso, pohjoiseen
 19680 G-alue, 2. taso, pohjoiseen
 19681 M-alue, painuma paalutettuna, länteen
 19682 M 3 -alue, 1. taso, itään
 19683 M 3 -alue, 2. taso, länteen
 19684 M 3 -alue, 3. taso, itään
 19685 M 3 -alue, 3. taso, länteen
 19686 M 3 -alue, 4. taso, länteen
 19687 M 3 -alue, laajennus, 2. taso, kaakkoon
 19688 M 3 -alue, laajennus, 5. taso, etelään
 19690 I:1 keramiikkaa in situ
 19691 Kiveys M 2 -alueella, r. 1054/-100, 1. taso, itään
 19692 Kiveys r. 1054/-100, 1. taso, etelään
 19693 Kiveys r. 1954/-100, 2. taso, itään
 19694 M 2 -laajennus, 2. taso, etelään
 19695 M 2 -alue, 1. taso, luoteeseen
 19696 Yleiskuva M 2 -alueelta, kaakkoon
 19697 M 2 -alueen pohjoisosa, 2. taso, luoteeseen
 19698 M 2 -alue, 3. taso, lounaaseen
 19699 M 2 -alue, eteläosa, 1. taso, länteen
 19700 M 2 -alue, palaneet kivet, 2. taso, pohjoiseen
 19701 M 2 -alue, palaneet kivet eteläosassa, 2. taso, itään
 19702 M 2 -alue, eteläosa, 2. taso, länteen
 19703 M 2 -alue, eteläosa, 4. taso, länteen
 19704 M 4 -alue, 3. taso, länteen
 19705 M 1 ja M 2 -alueet 2. tasossa, länteen
 19706 M 2 -alue puhdistettuna, lounaaseen
 19707 M 1 ja M 2 -alueiden pohjoisosat, 4. taso, itään

19708	M 1 ja M 2 -alueiden pohjoisosat, 4. taso, pohjoiseen
19709	M 1 ja M 2, painuma, 5. taso, pohjoiseen
19710	M 1 ja M 2, painuma, 6. taso, pohjoiseen
19711	M 1 -alue, painuma, 4. taso, länteen
19712	M 1 -alue, painuma r. 1056/-96, 9. taso, länteen
19713	M 1 -alue, painuma, 10. taso, länteen
19714	M 1 -alue, painuma, 12. taso, länteen
19715	M 1 -alue, painuma, puhdistuksen jälkeen, pohjoiseen
19716	M 1 -alue, 1. taso, itään
19717	M 1 -alue, 2. taso, pohjoiseen
19718	M 1 -alue, 3. taso, pohjoiseen
19719	M 1 -alue, 4. taso, pohjoiseen
19720	M 5 -alue, 2. taso, pohjoisosa, itään
19721	M 5 -alue, liesi 3 r. 1046/-102, 1. taso, etelään
19722	M 5 -alue, r. 1042 - 1046/-102, 3. taso, pohjoiseen
19723	M 5 -alue, liesi r. 1042 - 1044/-102, 3. taso, itään
19724	M 5 -alue, liesi r. 1042 - 1044/-102, 4. taso, etelään
19725	M 5 -alue, liesi r. 1042 - 1044/-102, 7. taso, etelään
19726	M 5 -alue, itäpuoli, s. taso: palaneet kivet, pohjoiseen
19727	M 5 -alue, 1. taso, lounaaseen
10728	M 5 -alue, 1. taso, lounaaseen
19729	M 5 -alue, 2. taso, lounaaseen
19730	M 5 -alue, 3. taso, työkuva, itään
19731	M 5 -alue, 3. taso, lounaaseen
19732	M 5 -alue, 3. taso, palaneet kivet itäreunassa, pohjoiseen
19733	M 5 -alue, 4. taso, lounaaseen
19734	Koeoja 1, alk. 1070/-100, 1. taso, länteen
19735	Koeoja 1, 1070/-112 - -116, 1. taso, länteen
19736	Koeoja 1, 1070/-118 - -125, 1. taso, länteen
19737	Koeoja 1, työkuva, länteen
19738	Koeoja 1, 1070/-124 - -125, 2. taso, itään
19739	Koeoja 1, liesikiveys r. 1070/-112 - -114, 2. taso, itään
19740	Koeoja 1, länsipää, 3. taso, itään
19741	Koeoja 1, 1070/-104 - -110, 3. taso, länteen
19742	Koeoja 1, 1070/-112 - -118, 4. taso
19743	Koeoja 1, 1070/-123 - -130, 3. taso, länteen
19744	Koeoja 1, länsipää, 3. taso, länteen
19745	Koeoja 1, länsipää, 3. taso, länteen
19746	Koeoja 1, länsipää, 1070/-124 - -130, 4. taso
19747	Koeoja 2 1036 - 1040/-102, 2. taso, etelään
19748	Koeoja 2 1032 - 1034/-102, 2. taso
19749	Koeoja 2 1022 - 1026/-102, 2. taso, pohjoiseen
19750	Koeoja 2, 1030 - 1036/-102, 3. taso, etelään
19751	Koeoja 2, 1034 - 1038/-102, 4. taso, etelään
19752	Koeoja 2, 1038 - 1936/-102, 5. taso

- 19753 Koeoja 2, 1036/-102, 6. taso
19754 Tyokuva, koejaa 2 täytetään, etelään

YLIKIIIMINKI Latokangas	
K. Mäki vuoti	1989
Yleiskartta	1989
Kartta 1	Mittakaava 1: 500
Museovirasto	Esihistorian toimisto
Piiros: M. Sarkkinen	

N
+
1000

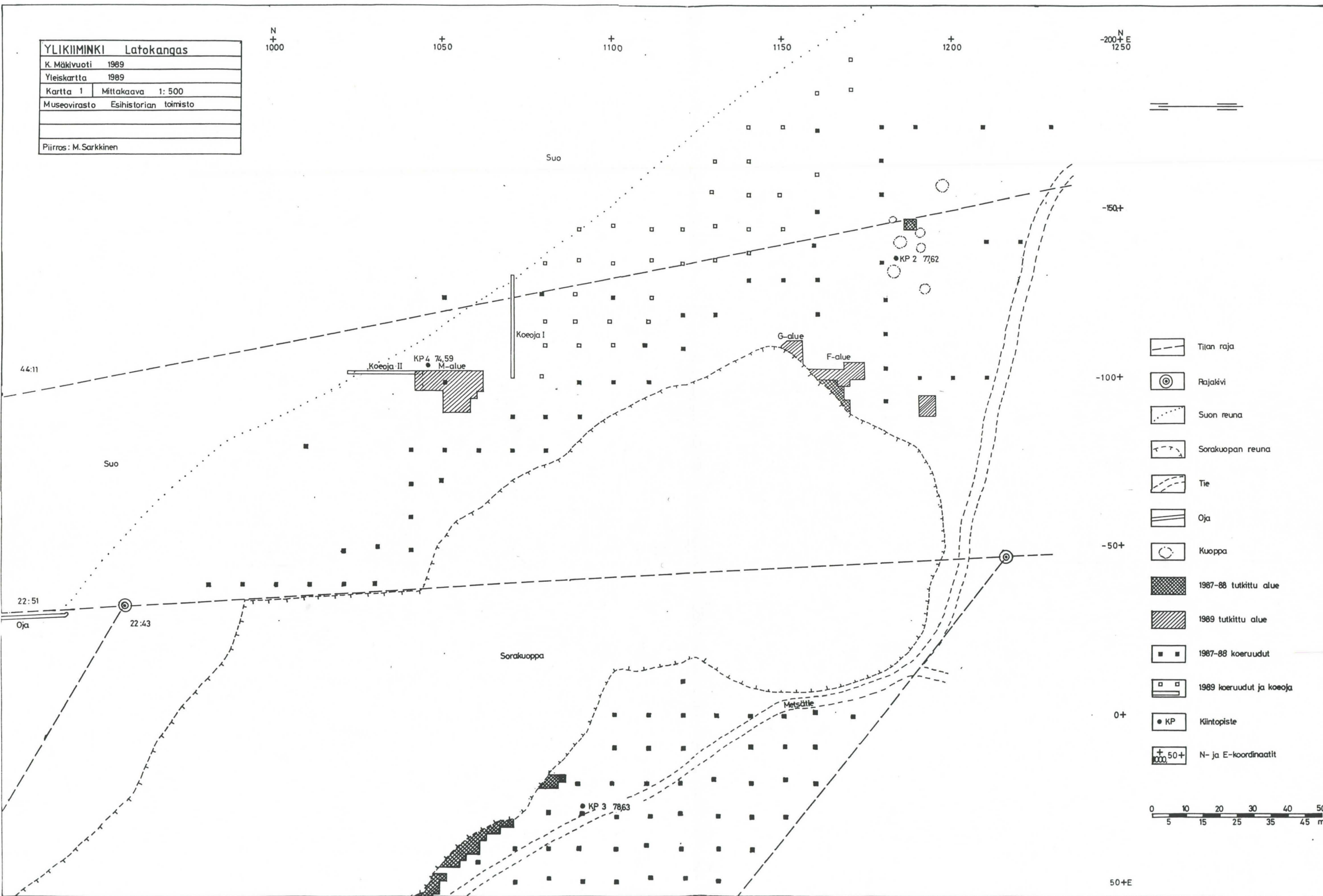
+
1050

+
1100

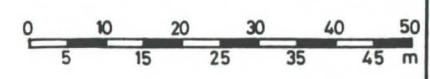
+
1150

+
1200

N
-200+ E
1250

- Tien raja
- Rajakivi
- Suon reuna
- Sorakuopan reuna
- Tie
- Oja
- Kuoppa
- 1987-88 tutkittu alue
- 1989 tutkittu alue
- 1987-88 koeruudut
- 1989 koeruudut ja koeoja
- KP
- N- ja E-koordinaatit

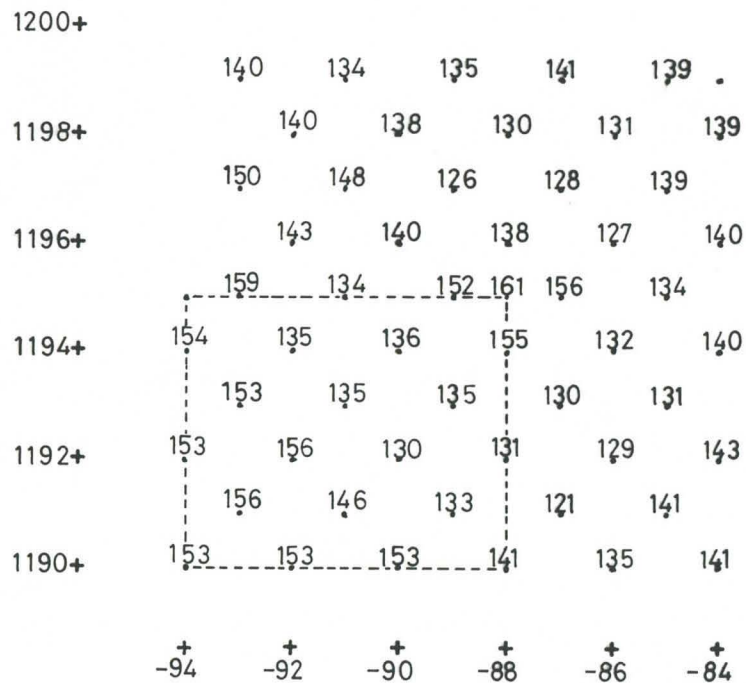

50+E

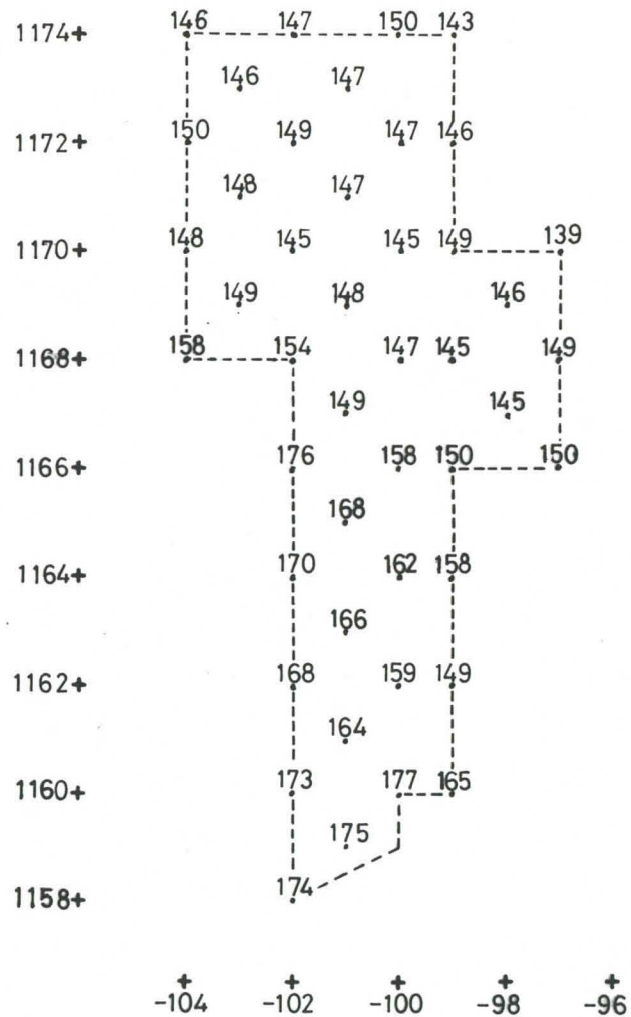
YLIKIIMINKI Latokangas			
K.Mäkivuoti 1989			
Kartta 2	Pintavaaituskartta		
A F-alue, painuma	KP 2	Kone 165	
B F-alue	KP 2	Kone 162	
Mittakaava 1:100			
Museovirasto Esihistorian toimisto			
Piiros: M. Sarkkinen			

0 1 2 m

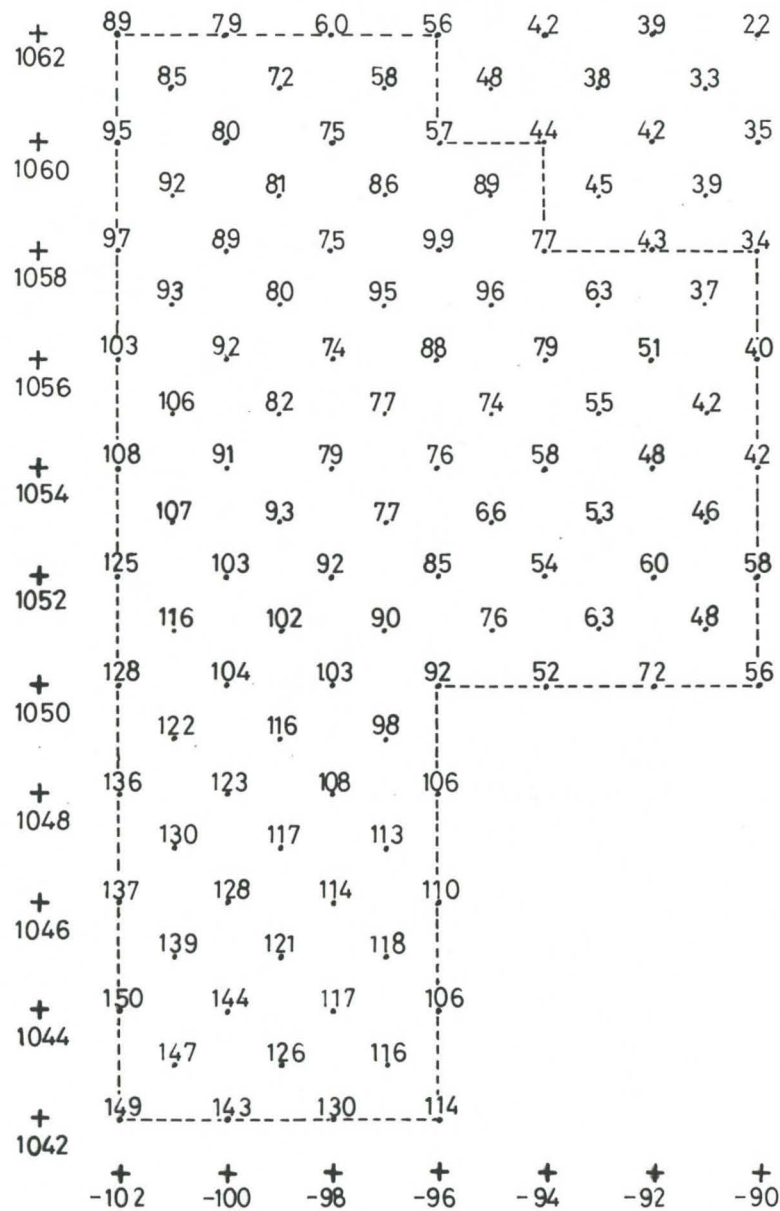
A

B

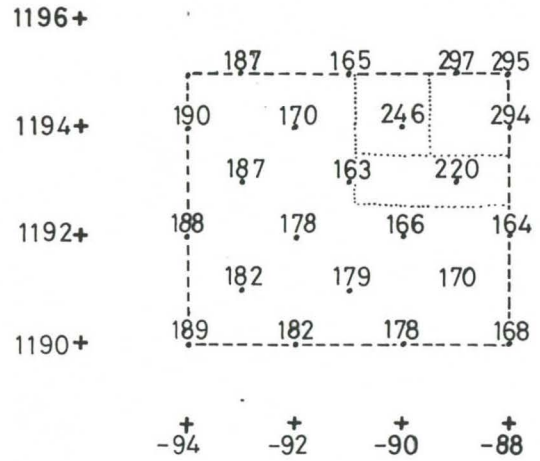
YLIKIIMINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti		1989
Kartta 3		
Pintavaaituskartta	M-alue	
Mittakaava 1:100	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Piiros: M. Sarkkinen		

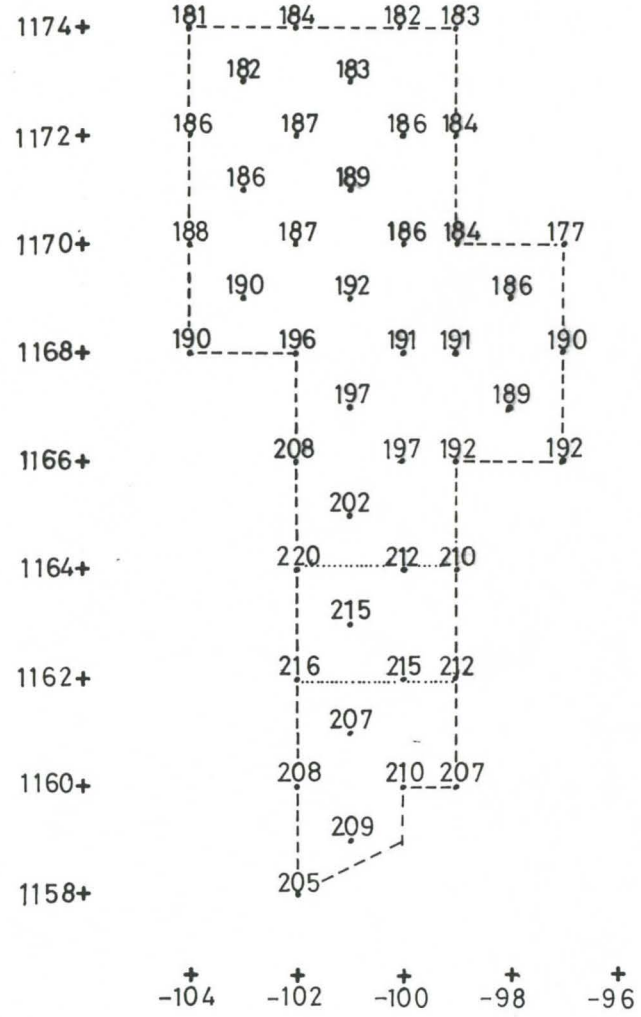
YLIKIIIMINKI Latokangas			
K. Mäki vuoti 1989			
Kartta 4	Pohjavaaituskartta		
A F-alue, painuma	KP 2	Kone 165	
B F-alue	KP 2	Kone 162	
Mittakaava 1:100			
Museovirasto Esihistorian toimisto			
Piiros: M. Sarkkinen			

A

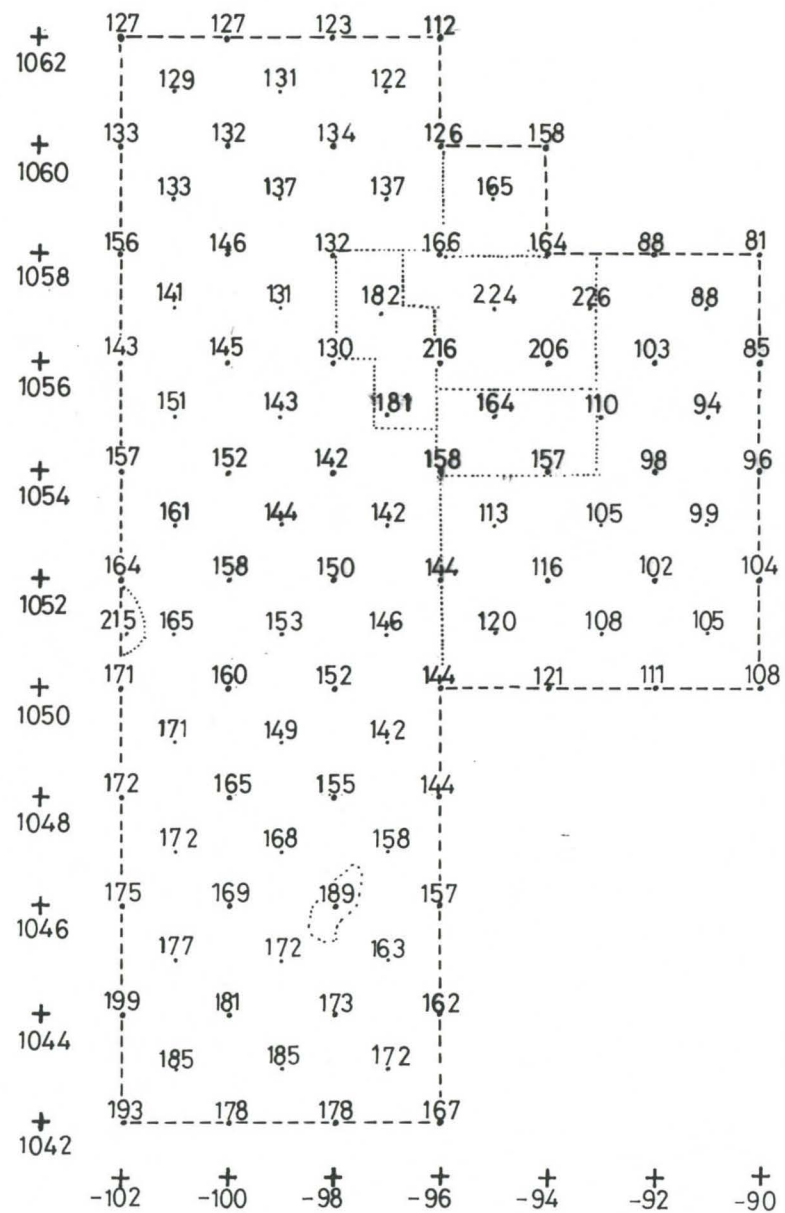

B

P
||
||

YLIKIIIMINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti 1989		
Kartta 5		
Pohjavaaituskartta	M-alue	
Mittakaava 1:100	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Piiirros: M. Sarkkinen		

YLIKIIMINKI Latokangas

K. Mäki vuoti 1989

Kartta 6

A Pintavaaituskartta G-alue

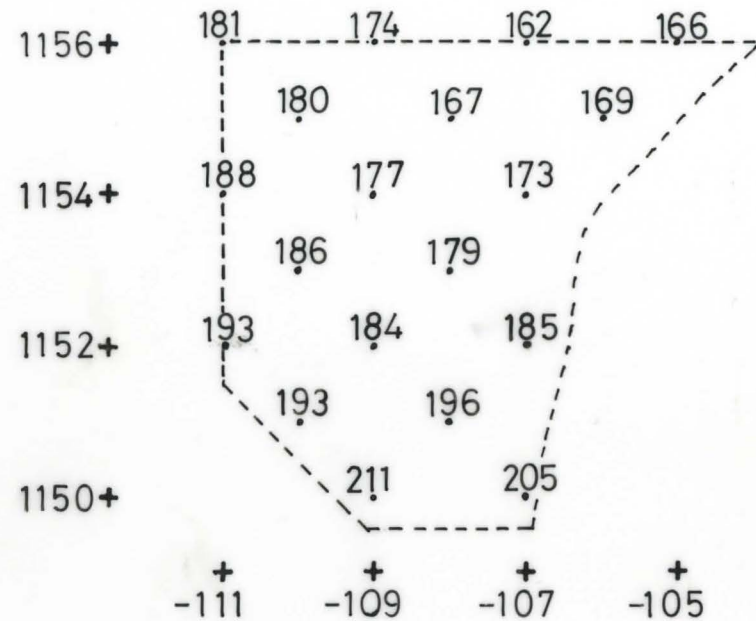
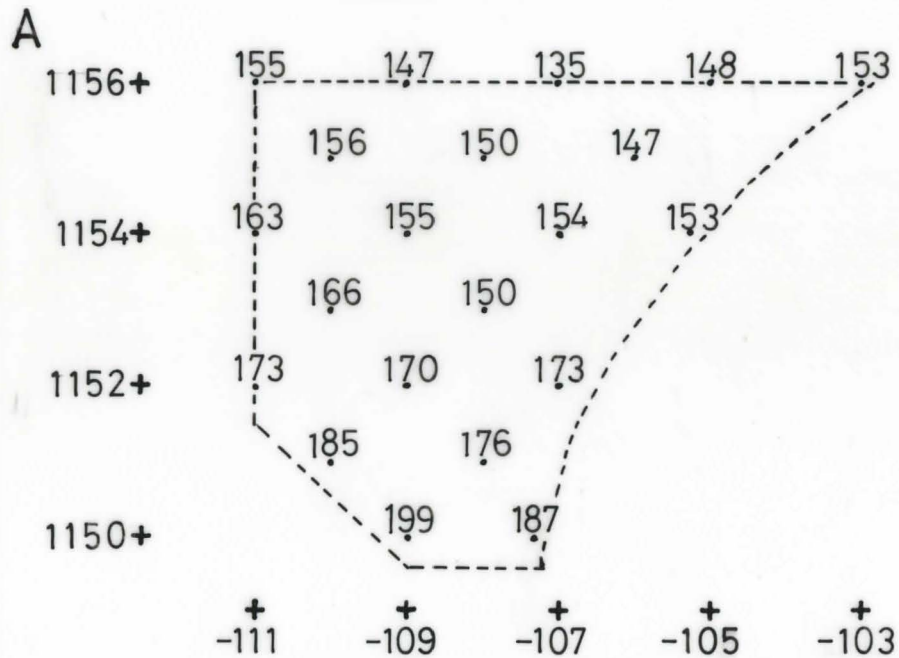
B Pohjavaaituskartta G-alue

Mittakaava 1:100 KP 2 Kone 108

Museovirasto Esihistorian toimisto

Piirros: M. Sarkkinen

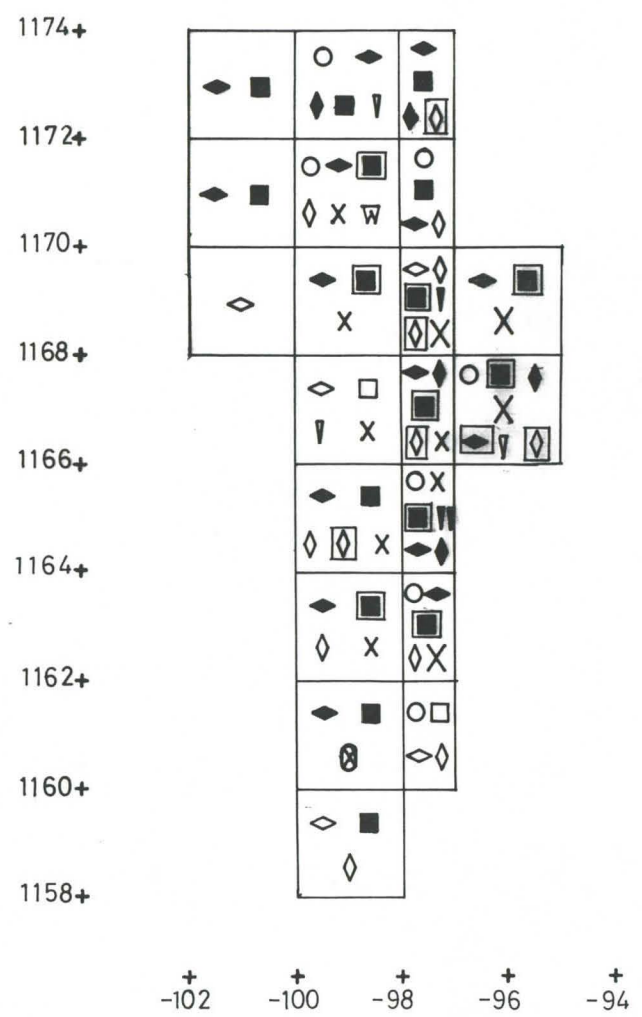
B

YLIKIIMINKI Latokangas	
K. Mäki vuoti	1989
Kartta 7	
Löytökartta	F-alue
Mittakaava 1:100	
Museovirasto Esihistorian toimisto	
Piiros: M. Sarkkinen	

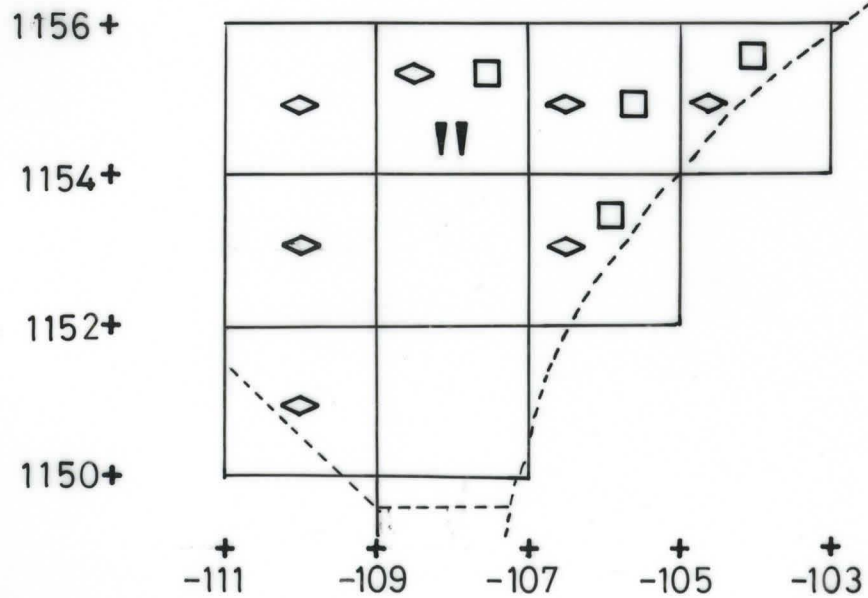

- Saviastian paloja < 50 g
- Kvartsi-iskoksia 1-4 kpl
- 5-19 kpl
- ≥ 20 kpl
- ◇ Liuskeiskoksia 1-4 kpl
- ◇ >4 kpl
- ◇ Hiottuja liuskeiskoksia 1-4 kpl
- ◇ Kvartsiesineitä 1-4 kpl
- ◇ 5-19 kpl
- ◇ ≥20 kpl
- X Palanutta luuta <10 g
- X >10 g
- ⊗ Palamatonta luuta <10 g
- ∇ Kiviesineen katkelma
- ∇ Kiviesine tai hioin
- W Purupihka

YLIKIIIMINKI Latokangas	
K. Mäki vuoti 1989	
Kartta 8	
Löytökartta	G-alue
Mittakaava 1:100	
Museovirasto Esihistorian toimisto	
Piirros: M. Sarkkinen	

P

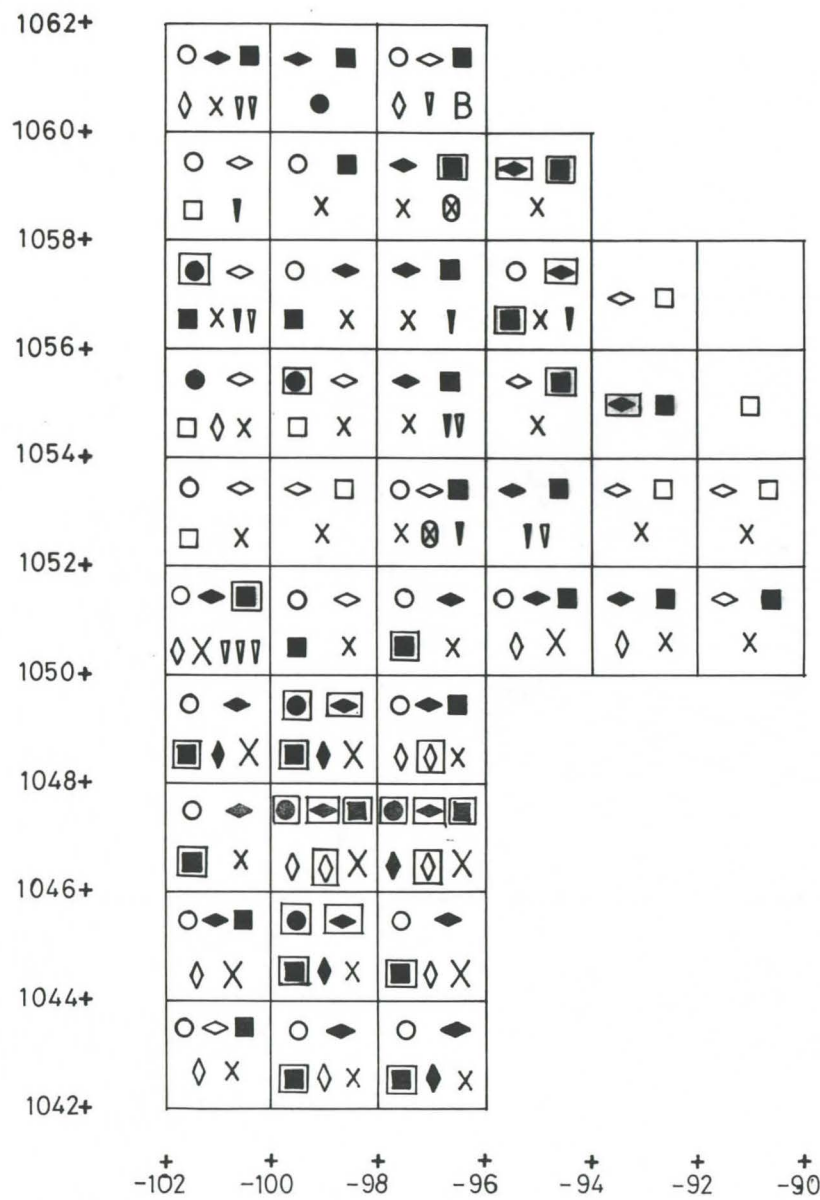

- Kvartsi-iskoksia 1-4 kpl
- ◇ Kvartsiesineitä 1-4 kpl
- ❗ Kiviesine
- ▭ Sorakuopan reuna

YLIKIIMINKI Latokangas	
K. Mäki vuoti	1989
Kartta 9	
Löytökartta	M-alue
Mittakaava 1:100	
Museovirasto Esihistorian toimisto	
Piirros: M. Sarkkinen	

P
||
||

○	Saviastian paloja	< 50 g
●		50-100 g
◐		> 100 g
□	Kvartsi-iskoksia	1-4 kpl
■		5-19 kpl
◼		≥ 20 kpl
◇	Liuskeiskoksia	1-4 kpl
◆		> 4 kpl
◊	Hiottuja liuskeiskoksia	1-4 kpl
◁	Kvartsiesineitä	1-4 kpl
◄		5-19 kpl
◈		≥ 20 kpl
X	Palanutta luuta	< 10 g
⊗		> 10 g
⊘	Palamatonta luuta	< 10 g
∇	Kiviesineen katkelma	
∩	Kiviesine tai hioin	
B	Meripihka	

YLIKIIMINKI Latokangas

K. Mäki vuoti 1989

Kartta 10

Tasokartta F-alue, liesi 2 2. taso

Mittakaava 1:10 KP 2 Kone 162

Museovirasto Esihistorian toimisto

Kenttäpiirros: J. Turpeinen

Piirros: M. Sarkkinen

Lyijyhietta

Ruskea hiekka

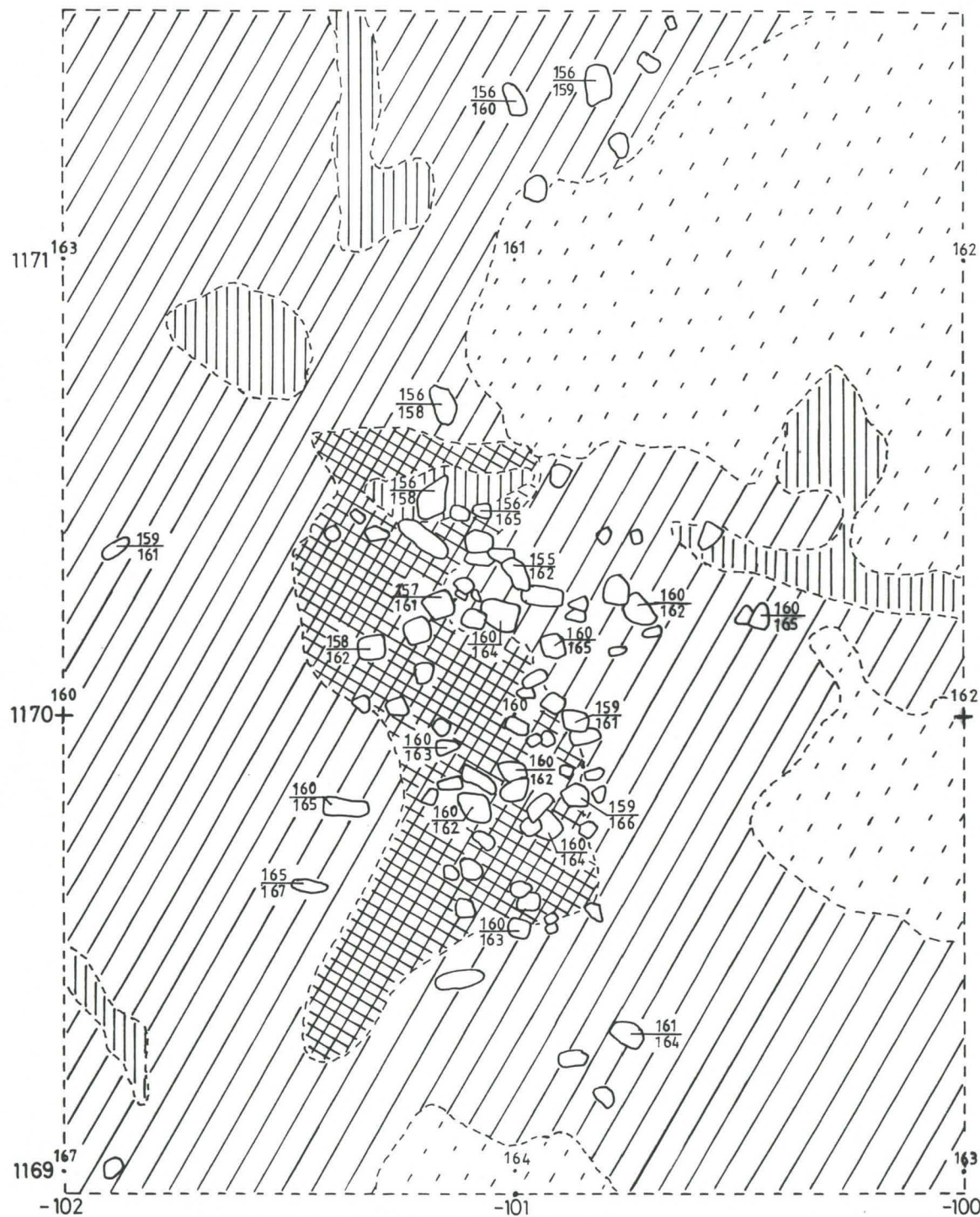
Likaantunut vaalea hiekka

Palanut hiekka

Palanut kivi

YLIKIIMINKI Latokangas

K. Mäki vuoti 1989

Kartta 11

Tasokartta F-alue, liesi 1 3. taso

Mittakaava 1:10 KP 2 Kone 162

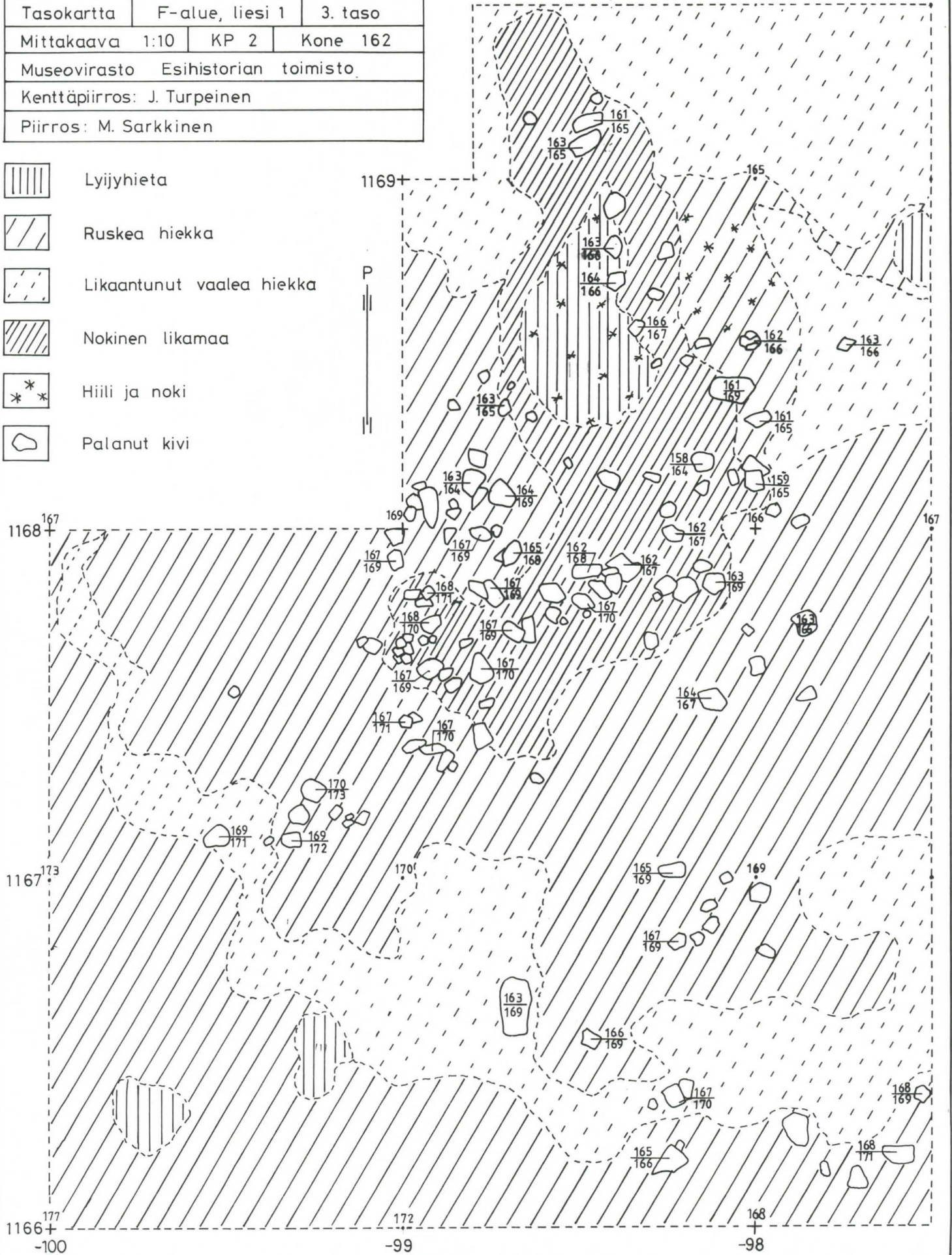
Museovirasto Esihistorian toimisto

Kenttäpiirros: J. Turpeinen

Piirros: M. Sarkkinen

0 50 cm

- Lyijyhieta
- Ruskea hiekka
- Likaantunut vaalea hiekka
- Nokinen likamaa
- Hiili ja noki
- Palanut kivi

YLIKIIMINKI Latokangas

K. Mäki vuoti 1989

Kartta 12

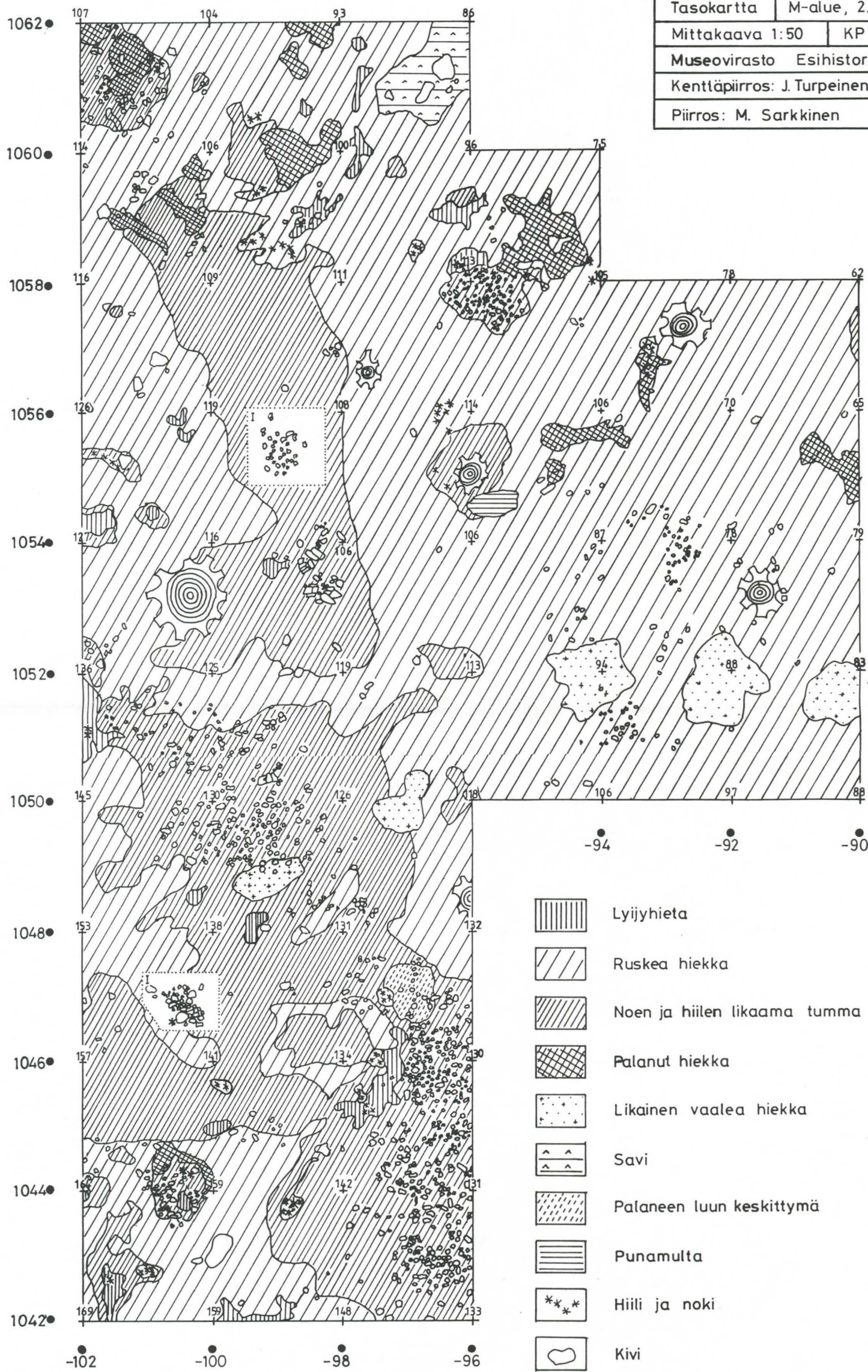
Tasokartta M-alue, 2. taso

Mittakaava 1:50 KP 4 Kone 137

Museovirasto Esihistorian toimisto

Kenttäpiirros: J. Turpeinen / M. Sarkkinen

Piirros: M. Sarkkinen

- Lyijyhieta
- Ruskea hiekka
- Noen ja hiilen likaama tumma hiekka
- Palanut hiekka
- Likainen vaalea hiekka
- Savi
- Palaneen luun keskittymä
- Punamulta
- Hiili ja noki
- Kivi
- Piirretty I tasossa
- Kanto

0 100 200 cm

YLIKIIMINKI Latokangas

K. Mäki vuoti 1989

Kartta 13

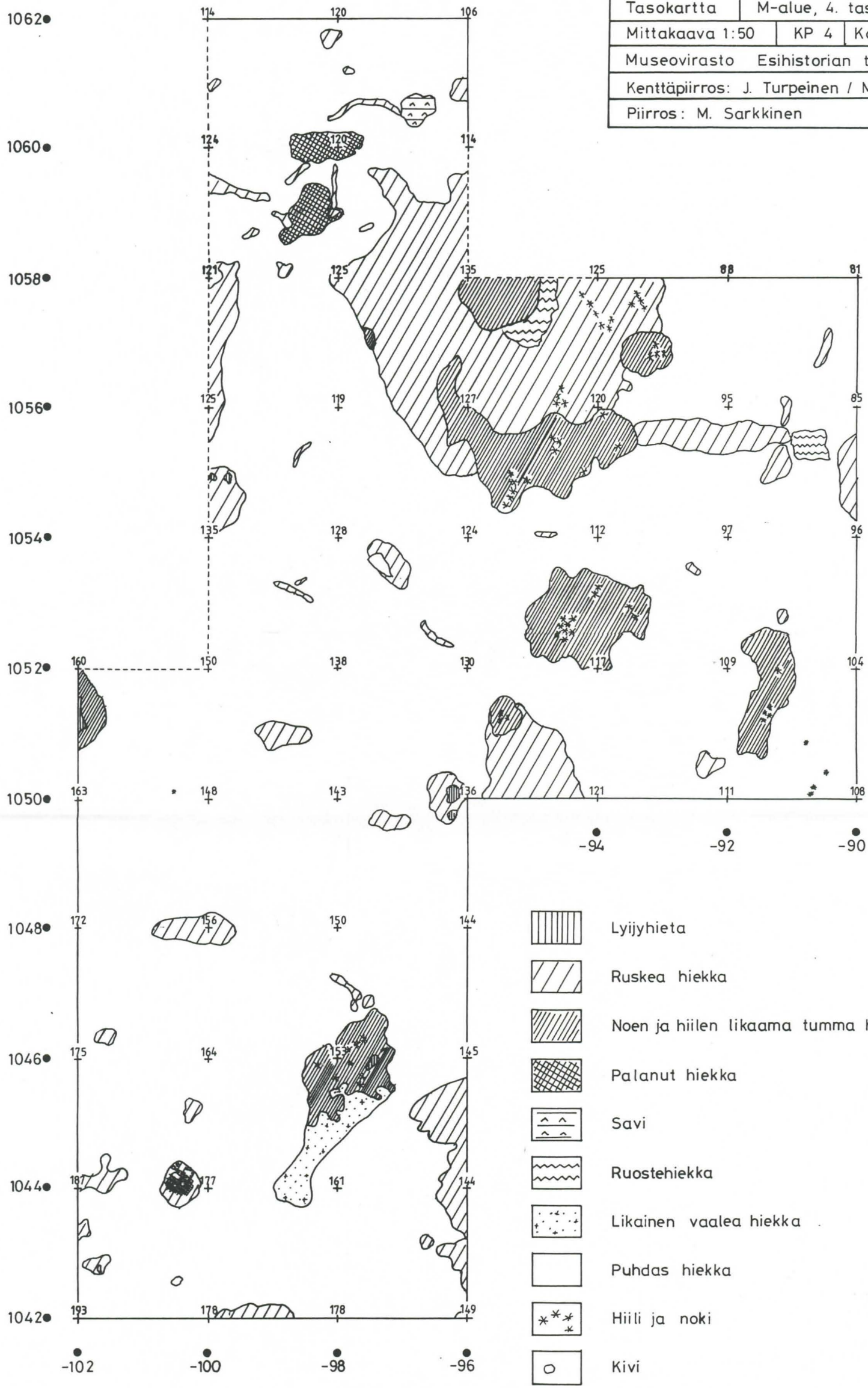
Tasokartta M-alue, 4. taso

Mittakaava 1:50 KP 4 Kone 137

Museovirasto Esihistorian toimisto

Kenttäpiirros: J. Turpeinen / M. Sarkkinen

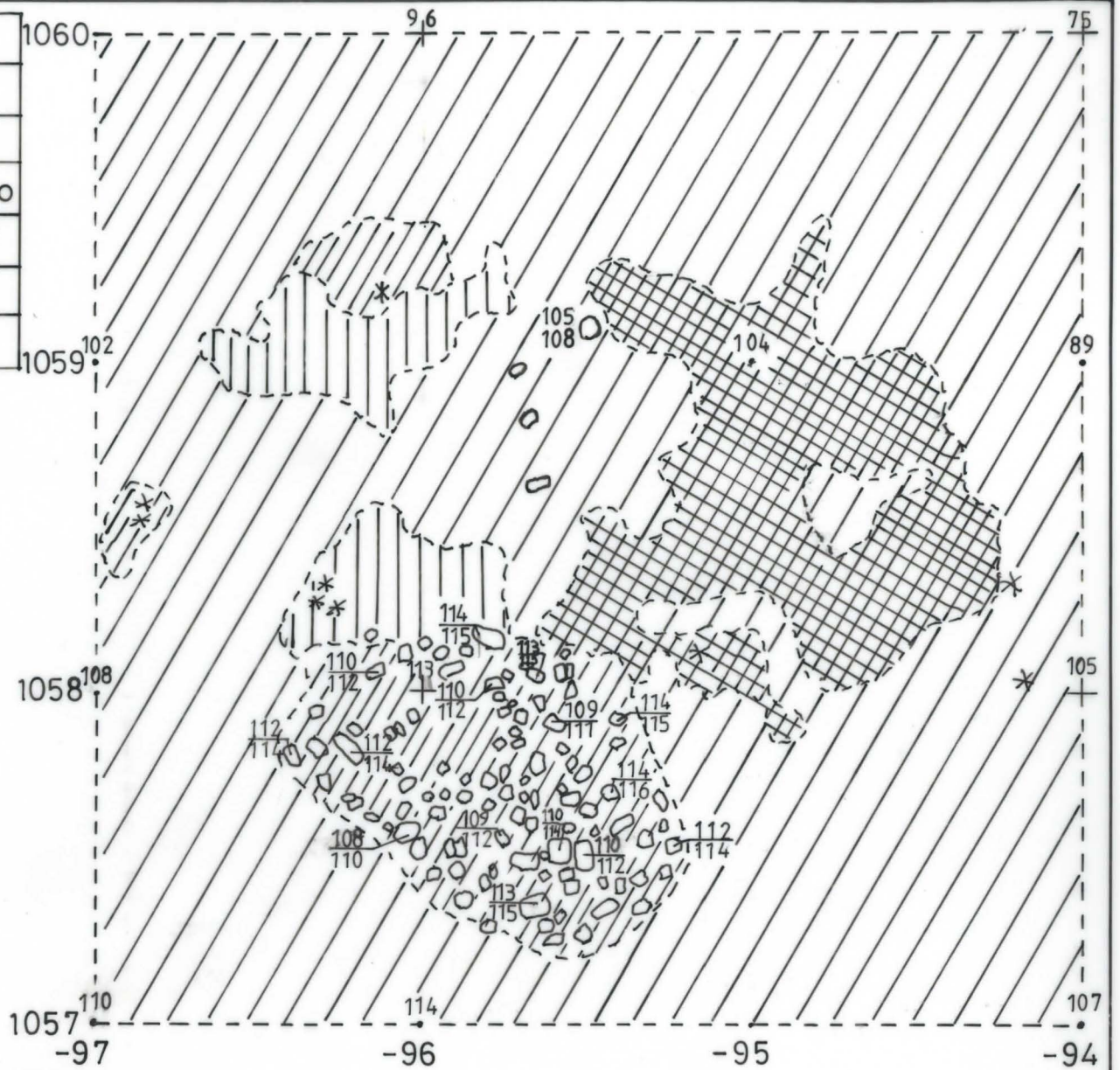
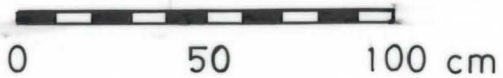
Piirros: M. Sarkkinen

0 100 200 cm

YLIKIIIMINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti 1989		
Kartta 14		
Tasokartta	M-alue, liesi 1	2. taso
Mittakaava 1:20	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Piirros: M. Sarkkinen		

- Lyijyhietta
- Ruskea hiekka
- Nokinen likamaa
- Palanut hiekka
- Hiili ja noki
- Palanut kivi

YLIKIIMINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti 1989		
Kartta 15		
Tasokartta	M-alue, liesi 2	1.taso
Mittakaava 1:10	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Piirros: M. Sarkkinen		

P ≡ ————— ≡

Ruskea hiekka

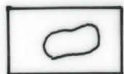
Nokinen likamaa

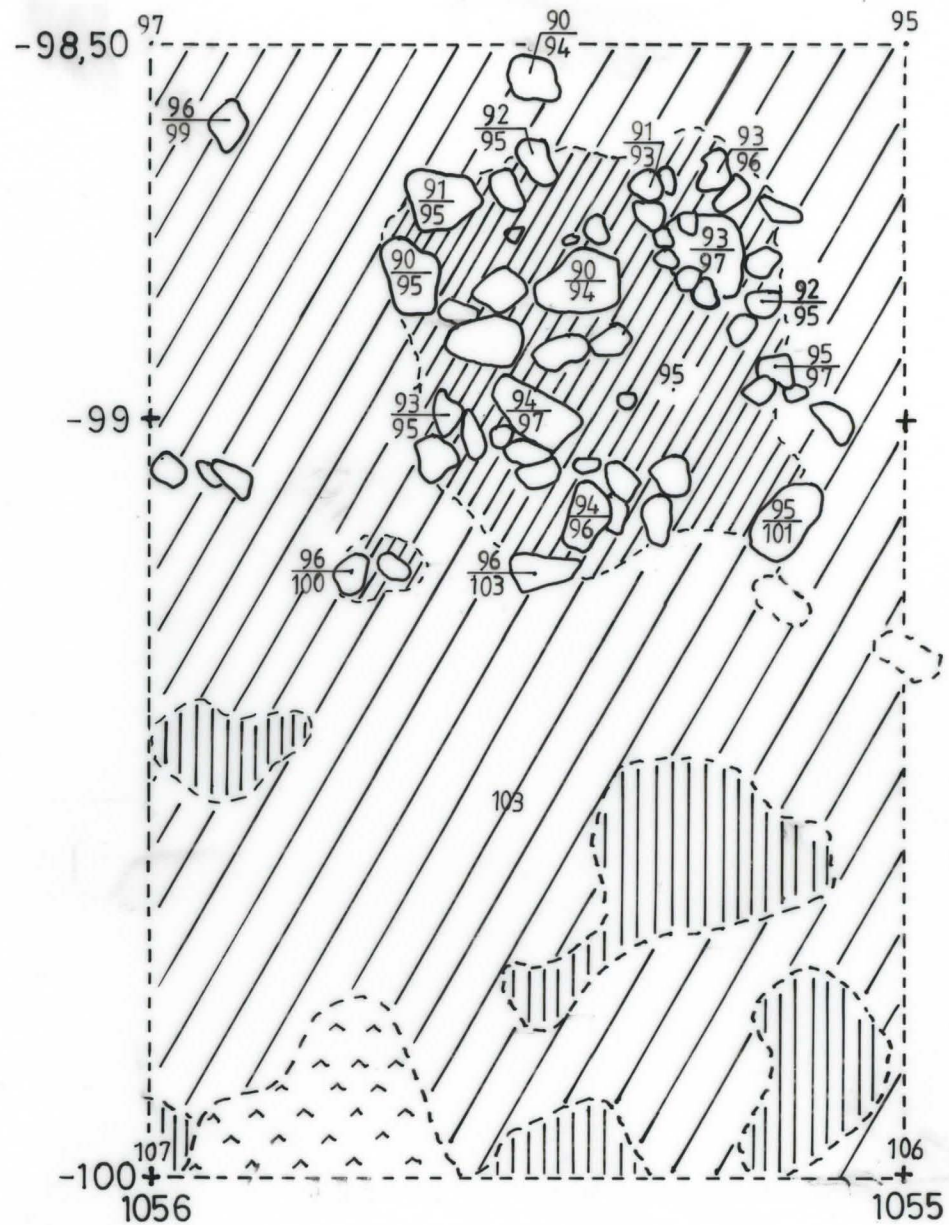
Lyijyhieta

Savensekainen hiekka

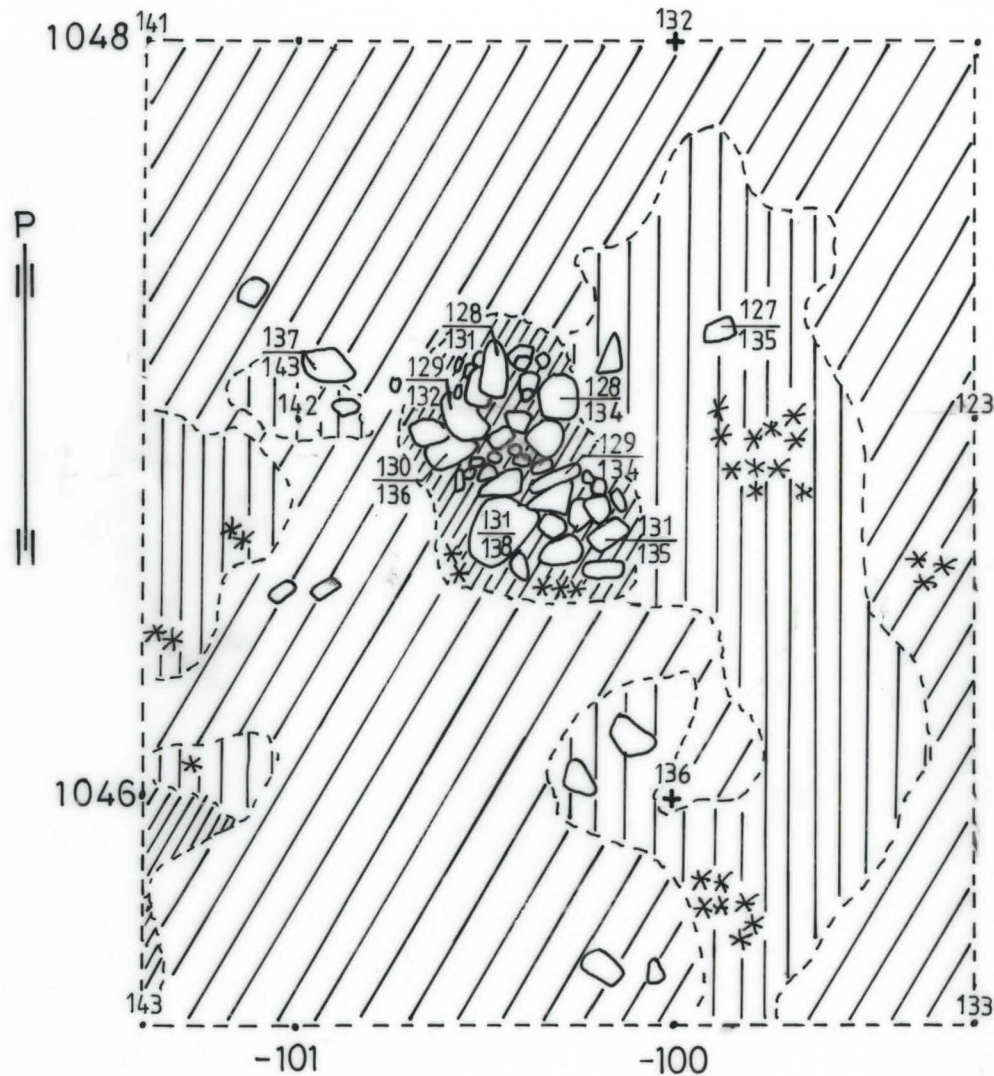

Palanut kivi

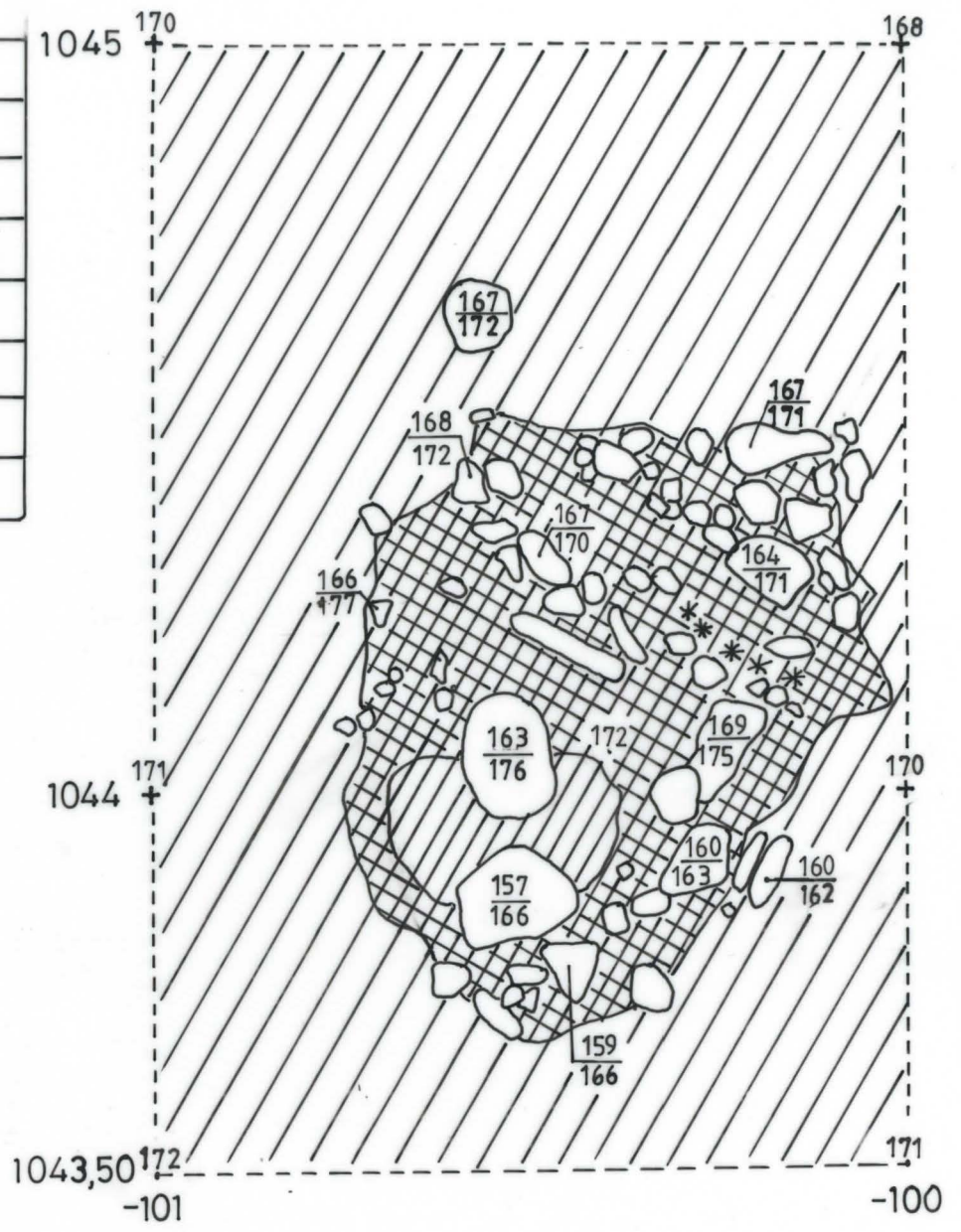
YLIKIIMINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti 1989		
Kartta 16		
Tasokartta	M-alue, liesi 3	1.taso
Mittakaava 1:20	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Kenttäpiirros: J. Turpeinen		
Piirros: M. Sarkkinen		

- Ruskea hiekka
- Nokinen likamaa
- Lyijyhietta
- Hiili ja noki
- Palanut kivi

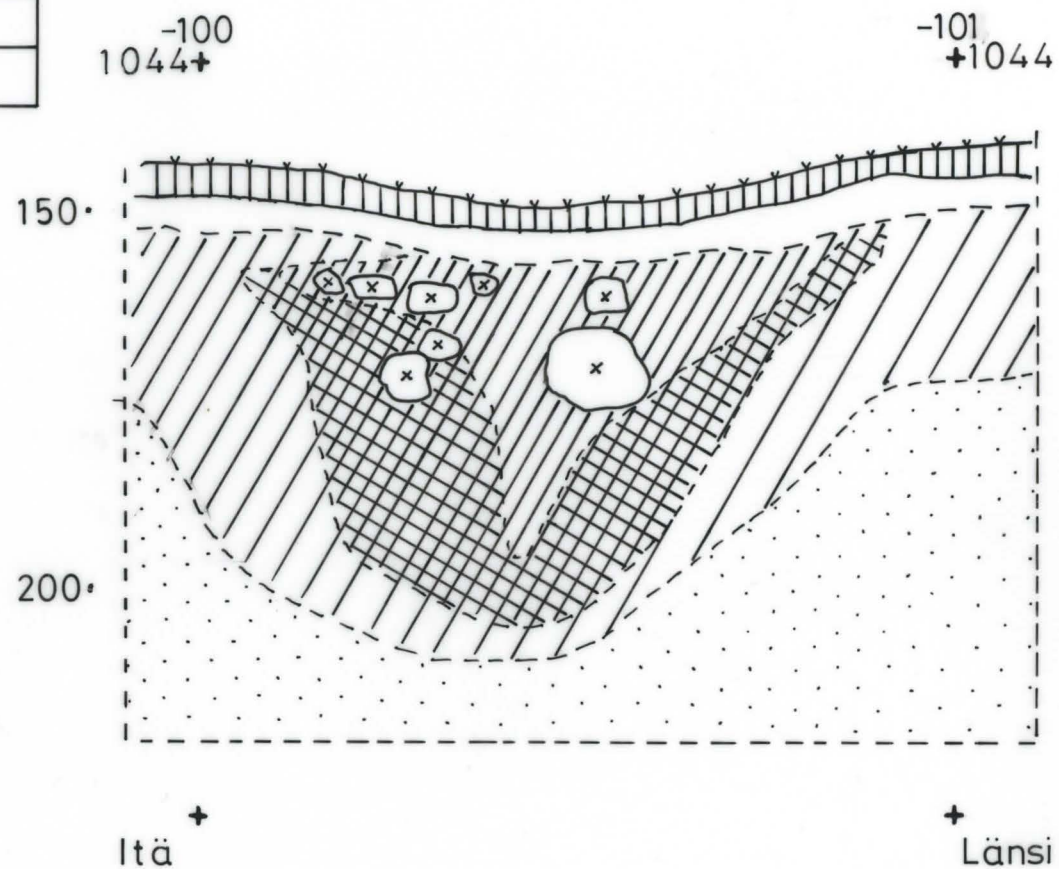
YLIKIIMINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti 1989		
Kartta 17		
Tasokartta	M-alue, liesi 4	2. taso
Mittakaava 1:10	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Kenttäpiirros: J. Turpeinen		
Piirros: M. Sarkkinen		

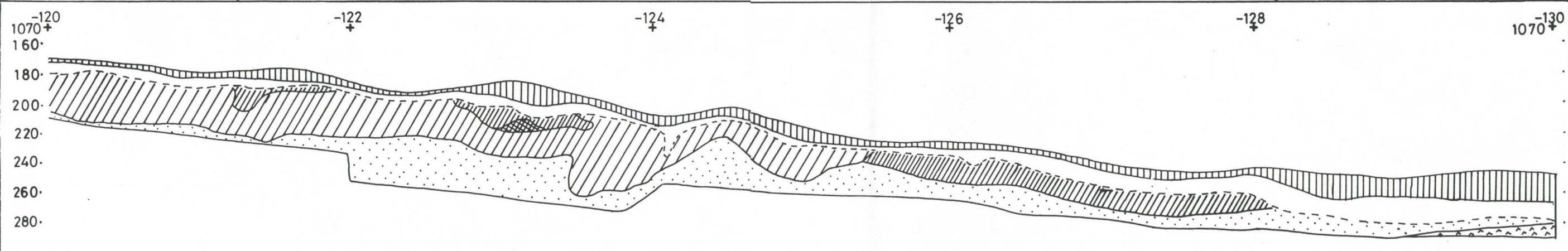
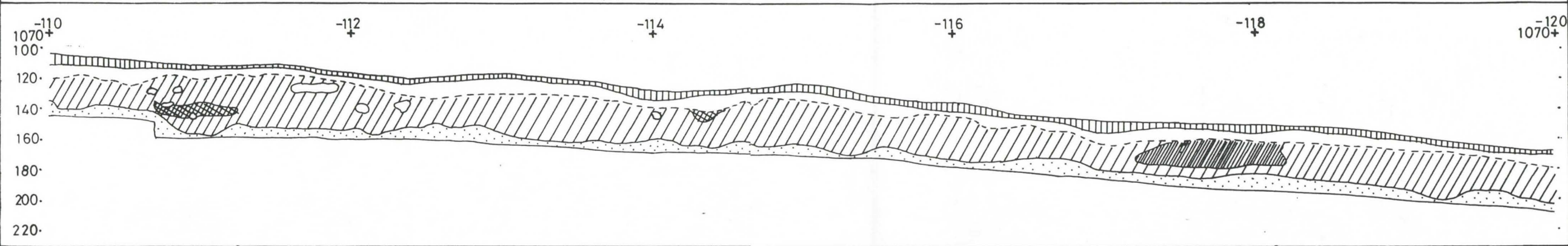
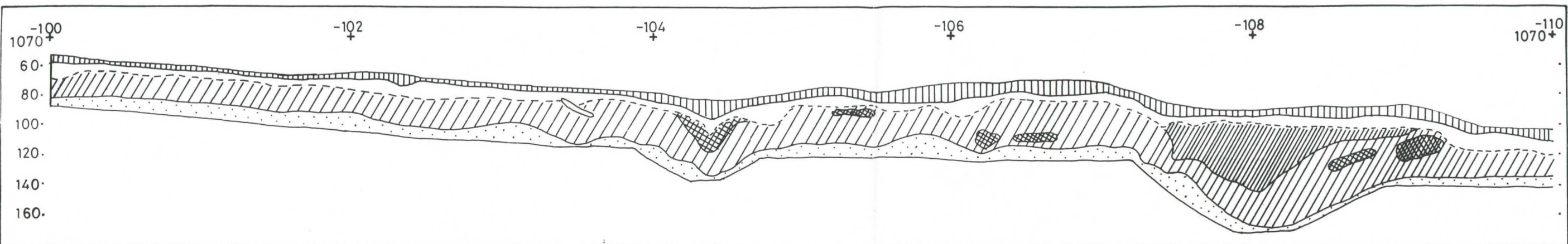
- Ruskea hiekka
- Nokinen likamaa
- Palanut hiekka
- Hiili ja noki
- Palanut kivi

YLIKIIMINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti 1989		
Kartta 18		
Profiilikartta	M-alue, liesi 4	
Mittakaava 1:10	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Piirros: J. Turpeinen (kenttä) / M. Sarkkinen		

- Humus
- Rikastumiskerros
- Ruskea hiekka
- Nokinen likamaa
- Palanut hiekka
- Puhdas hiekka
- Palanut kivi

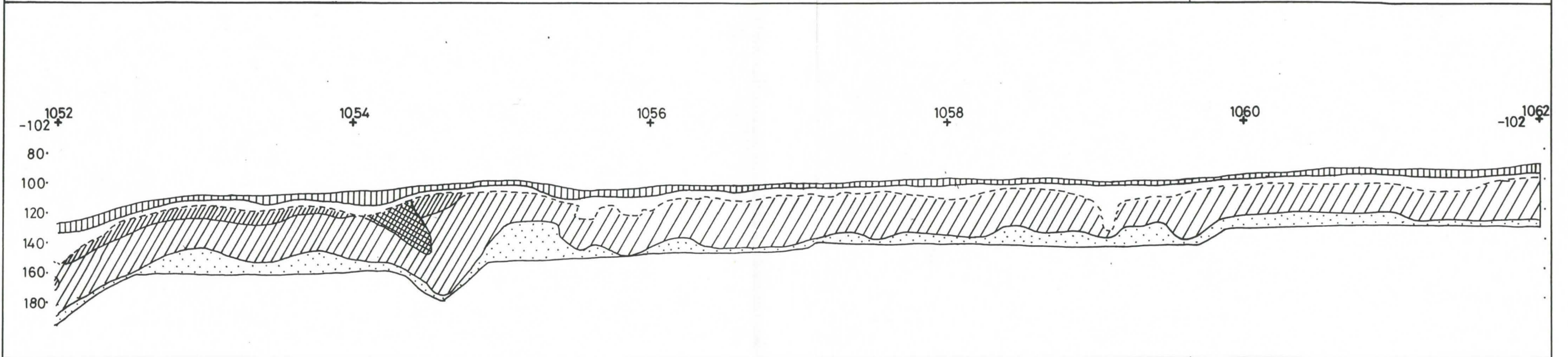
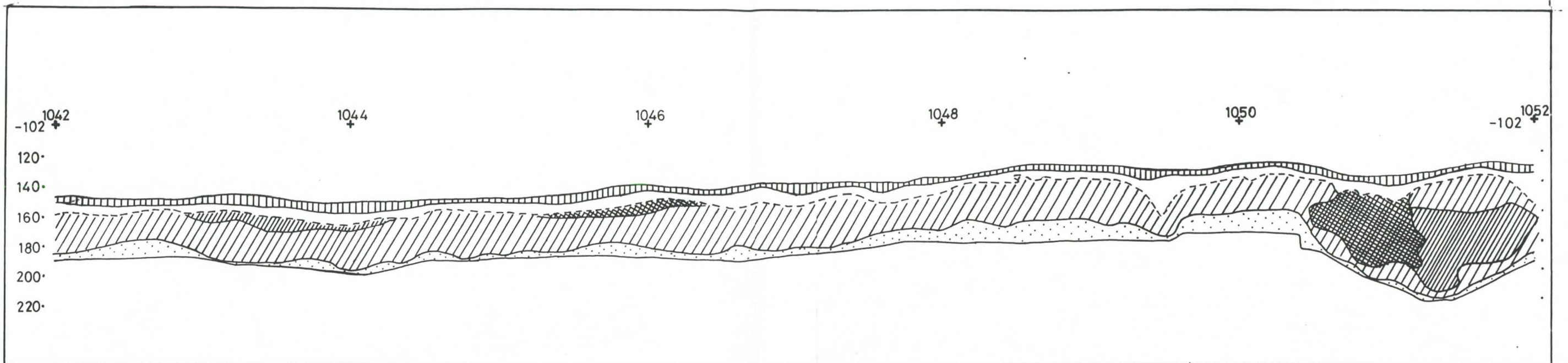

Itä Länsi

 Humus	 Hiili-, noki- ja palomaa	 -120 1010+ N- ja E-koordinaatit
 Rikastumiskerros	 Puhdas hiekka	 120 Latta-arvo
 Kulttuurikerros	 Savi	 0 0.5 1m
 Likamaa	 Kivi	

YLIKII MINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti		1989
Kartta 19		
Profiilikartta	Kooja 1	1070/-100--130
Mittakaava 1:20	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Kenttäpiirros: J. Turpeinen		
Piirros: M. Sarkkinen		

Etelä

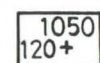
Pohjoinen

Humus

Likamaa

E- ja N-koordinaatit

Rikastumiskerros

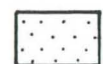
Hiili-, noki ja palomaa

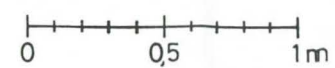
Latta-arvo

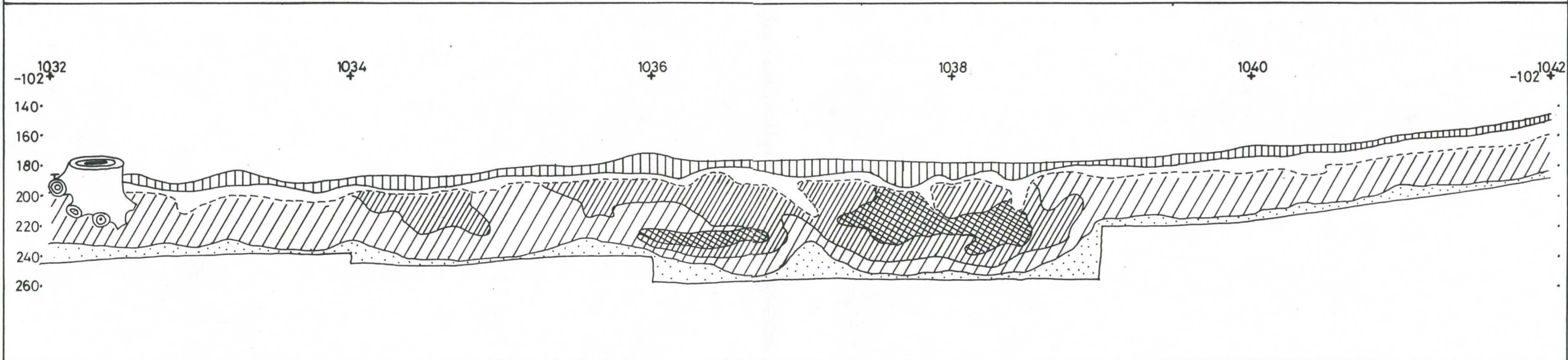
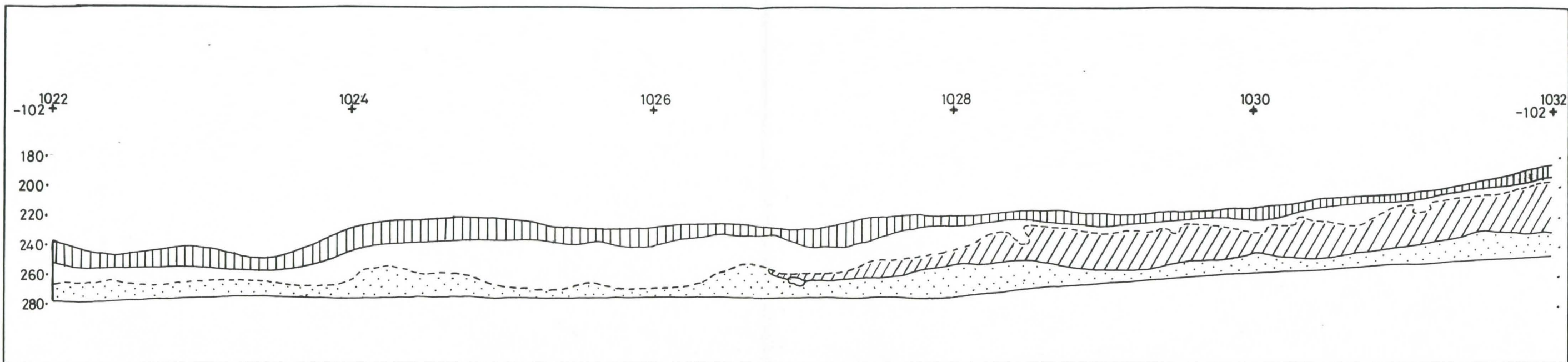
Kulttuurikerros

Puhdas hiekka

YLIKIIMINKI Latokangas		
K.Mäki vuoti 1989		
Kartta 20		
Profiilikartta	M-alue, 1042-1062 / -102	
Mittakaava 1:20	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Kenttäpiirros: J. Turpeinen		
Piirros: M. Sarkkinen		

Etelä

Pohjoinen

Humus

Likamaa

Kivi

Rikastumiskerros

Hiili-, noki- ja palomaa

E- ja N-koordinaatit

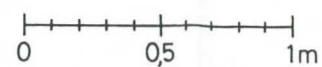
Kulttuurikerros

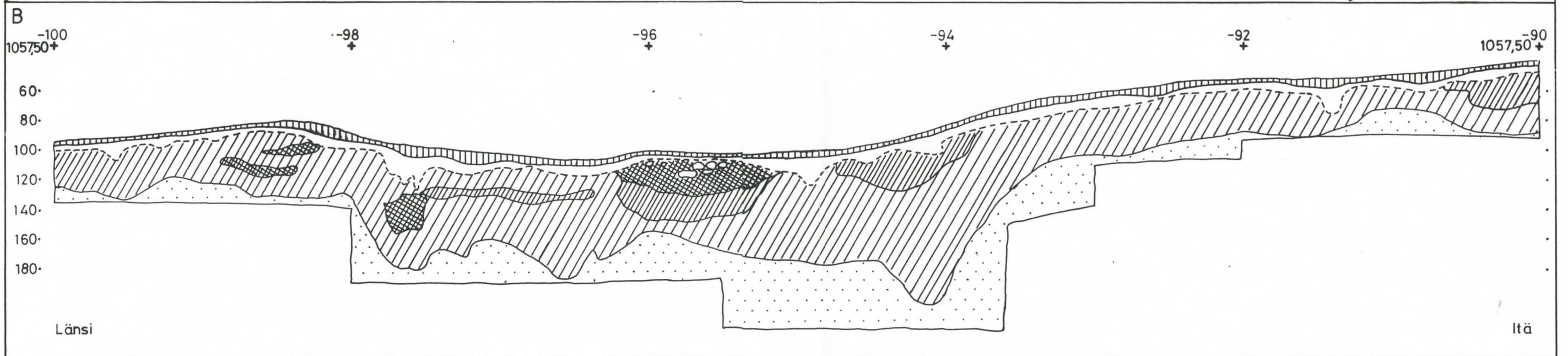
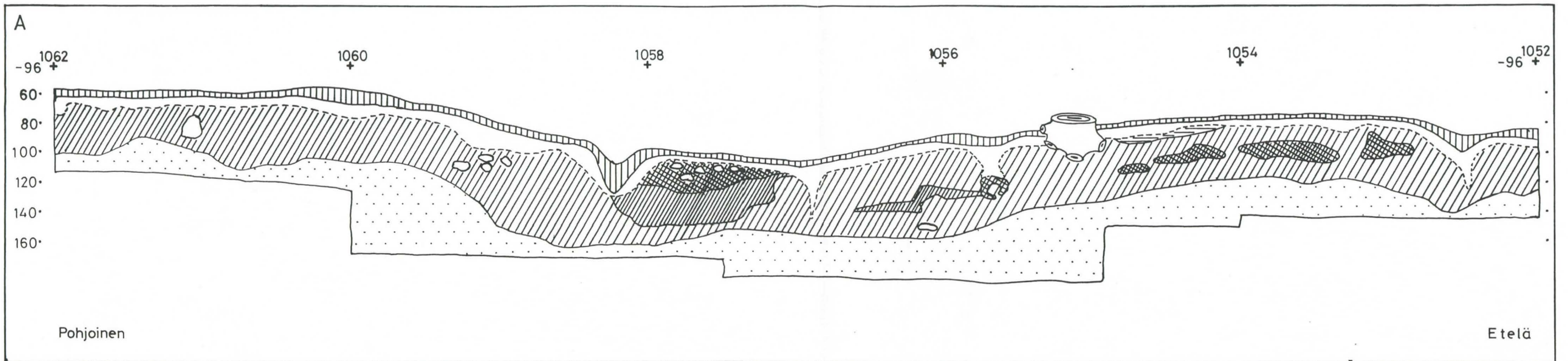
Puhdas hiekka

Latta-arvo

YLIKIIMINKI Latokangas		
K.Mäki vuoti 1989		
Kartta 21		
Profiilikartta	Koeoja 2	1022-1042/-102
Mittakaava 1 20	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Kenttäpiirros: J. Turpeinen		
Piirros: M. Sarkkinen		

Humus

Likamaa

Latta-arvo

Rikastumiskerros

Punamulta

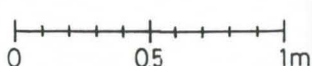
E- ja N-koordinaatit

Kulttuurikerros

Puhdas hiekka

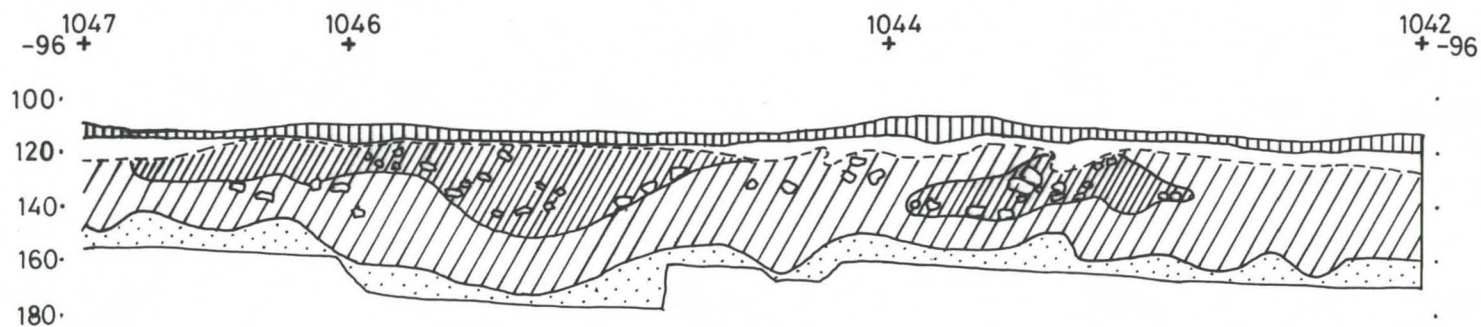
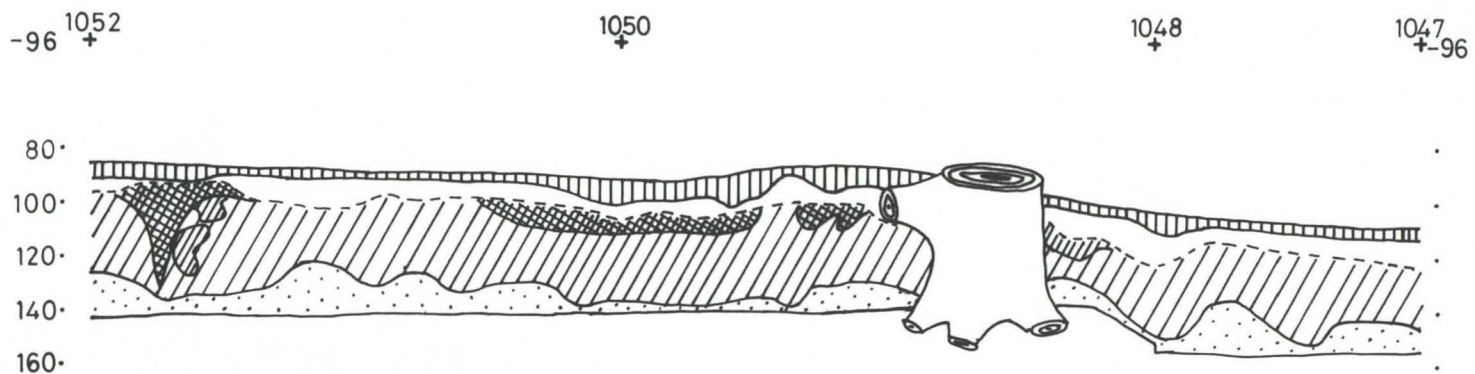

Hiili-,noki- ja palomaa

Kivi

YLIKIIMINKI Latokangas		
K. Mäki vuoti 1989		
Kartta 22	Profiilikartta	M-alue, painuma
A 1052-1062/-96	B 1057,50/-90--100	
Mittakaava 1:20	KP 4	Kone 137
Museovirasto Esihistorian toimisto		
Kenttäpiirros: J. Turpeinen		
Piirros: M. Sarkkinen		

Pohjoinen

Etelä

Humus

Likamaa

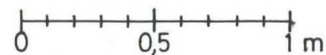
E- ja N-koordinaatit

Rikastumiskerros

Puhdas hiekka

Kulttuurikerros

Latta-arvo

Hiili-, noki- ja palomaa

1290
90+

120

YLIKIIHINKI Latokangas

K. Mäki vuoti 1989

Kartta 23

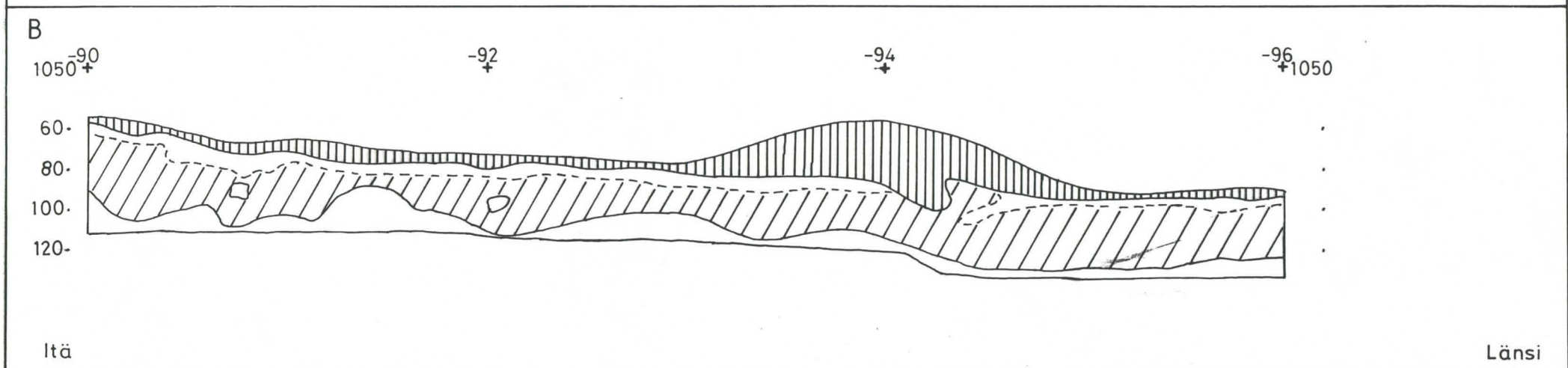
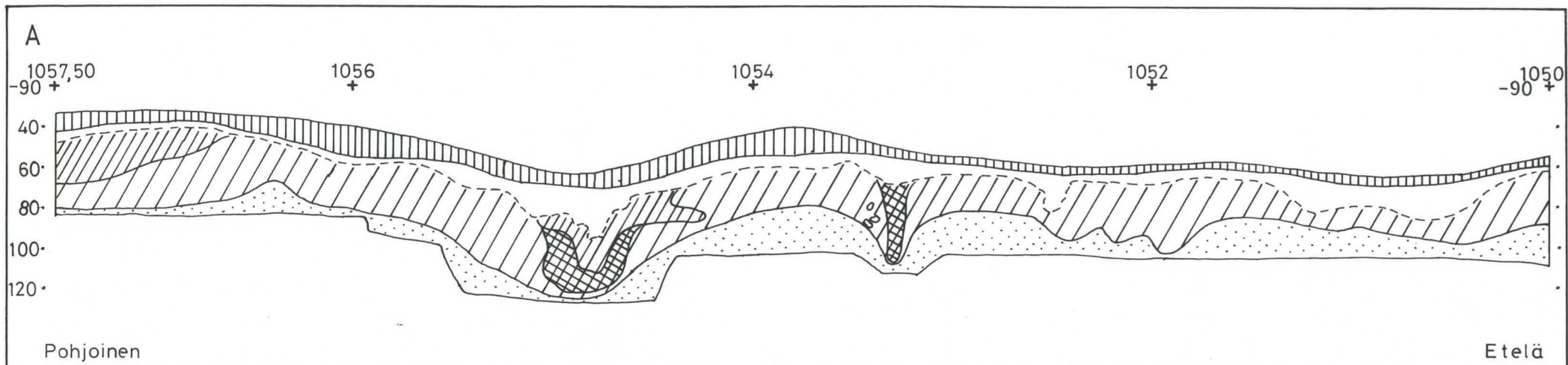
Profiilikartta M-alue 1042-1052/-96

Mittakaava 1:20 KP 4 Kone 137

Museovirasto Esihistorian toimisto

Kenttäpiirros: J. Turpeinen

Piirros: M. Sarkkinen

Humus

Hiili-, noki- ja palomaa

Kivi

Rikastumiskerros

Puhdas hiekka

Kulttuurikerros

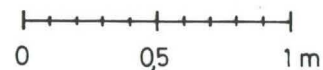
N- ja E-koordinaatit

Likamaa

Latta-arvo

YLIKIIHINKI Latokangas

K. Mäki vuoti 1989

Kartta 24 Profiikartta M-alue

A 1050-1057,50/-90 B 1050/-90--96

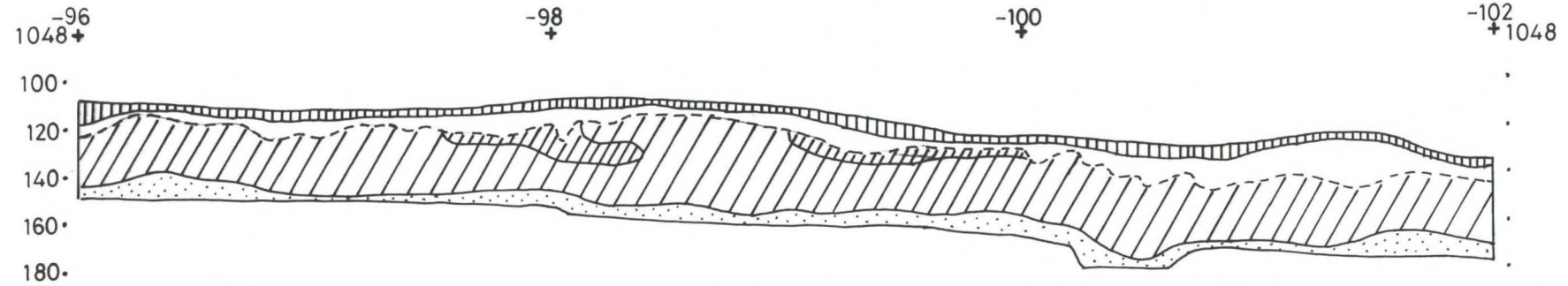
Mittakaava 1:20 KP 4 Kone 137

Museovirasto Esihistorian toimisto

Kenttäpiirros: J. Turpeinen

Piirros: M. Sarkkinen

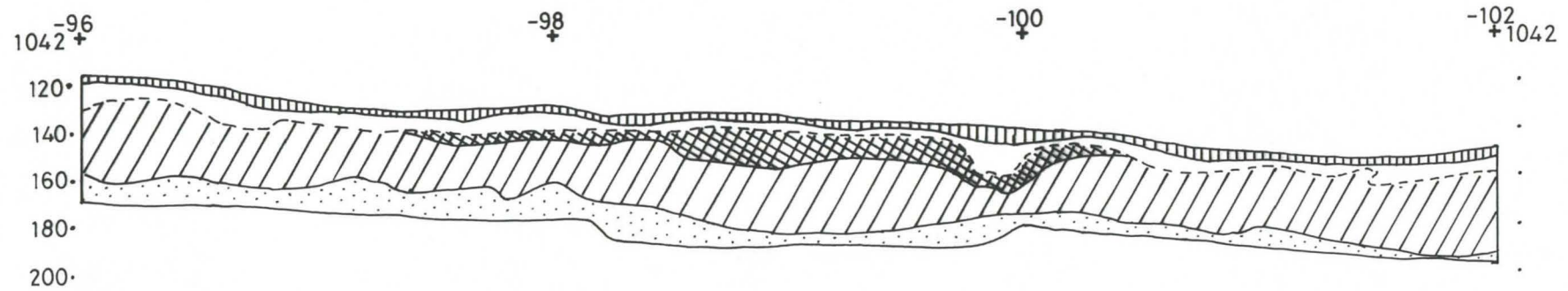
A

Itä

Länsi

B

Itä

Länsi

Humus

Hiili-, noki- ja palomaa

Rikastumiskerros

Puhdas hiekka

Kulttuurikerros

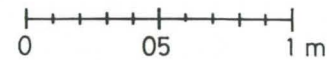
N- ja E-koordinaatit

Likamaa

Latta-arvo

YLIKIIIMINKI Latokangas

K. Mäki vuoti 1989

Kartta 25 | Profiikartta | M-alue

A 1048/-96--102 | B 1042/-96--102

Mittakaava 1: 20 | KP 4 | Kone 137

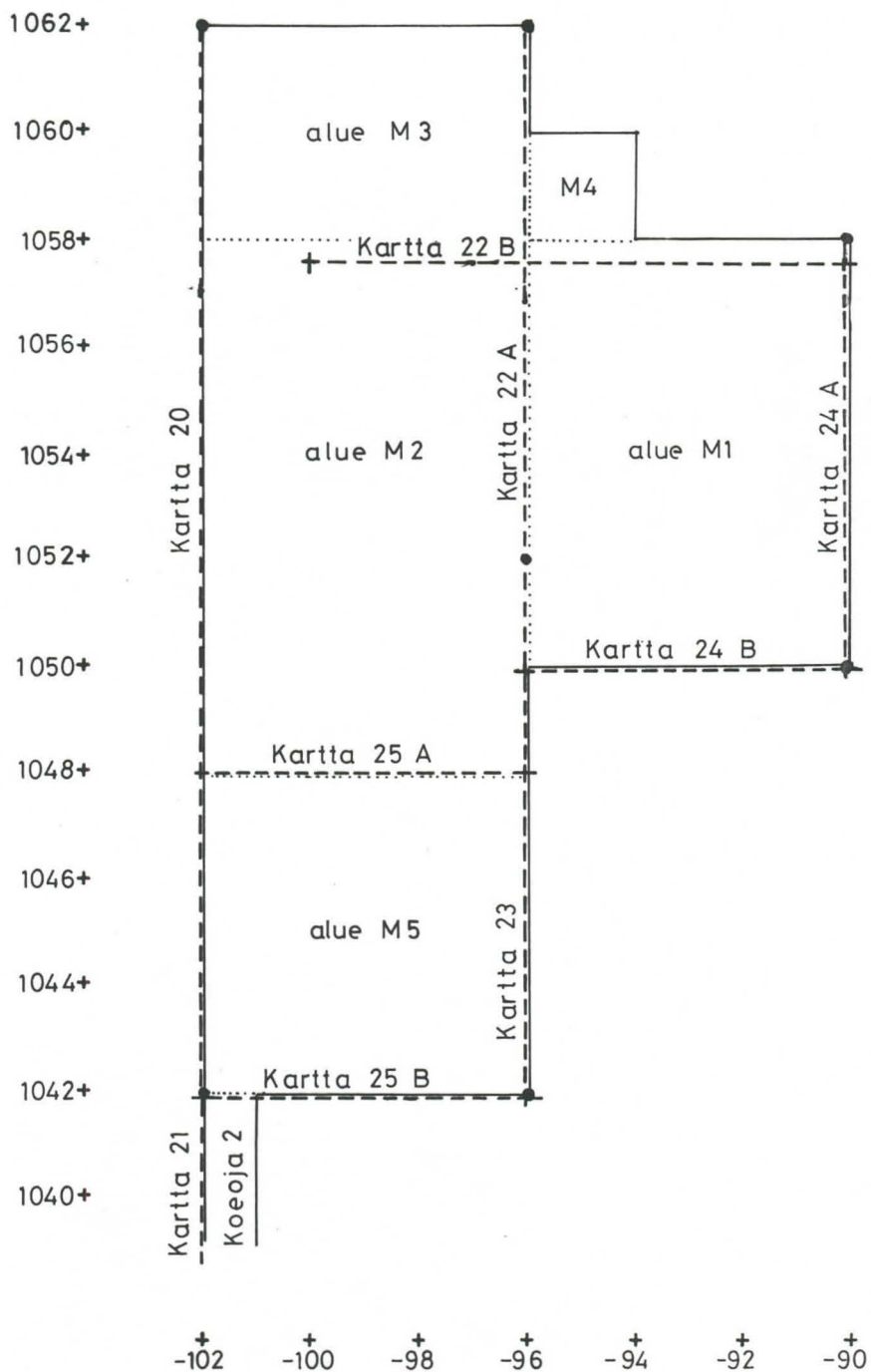
Museovirasto Esihistorian toimisto

Kenttäpiirros: J. Turpeinen

Piirros: M. Sarkkinen

YLIKIIMINKI Latokangas	
K. Mäki vuoti	1989
Kartta 26	
Profiilien sijainti M-alueella	
Mittakaava 1:100	
Museovirasto Esihistorian toimisto	
Piiros: M. Sarkkinen	

P
|||
|||

0 1 2 m

1. YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F. 78055

F-alue, yleiskuva,
koilliseen.

kuva K. Mäki vuoti

F. 78056

Yleiskuva,
koilliseen.

kuva K. Mäki vuoti

F. 78057

Yleiskuva,
luoteeseen

kuva K. Mäki vuoti

2.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78064

F-alue, painuma,
1.taso, länteen.

kuva M. Sarkkinen

F.78065

F-alue, 4.taso,
lounaaseen.

kuva K. Mäki vuoti

F.78066

F-alue, 4.taso,
r. 1166/-99, liesi.
Pohjoiseen.

kuva K. Mäki vuoti

3.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F. 78068

F-alue, 4. taso,
pohjoiseen.

kuva. K. Mäki vuoti

F. 78078

M2 alue, 1. taso,
r. 1052-54/-100, liesi.

Hään.

F-alue, 1. taso

r. 1168-1170/-102-104

liesi 2.

Hään

Kuva K. Mäki vuoti

F. 78079

M2-alue, 1. taso

r. 1052-54/-100, liesi.

Hään.

Kuva. K. Mäki vuoti

4.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78080

M2-alue, 1.taso.
Luoteeseen.

Kuva M. Sarkkinen

F.78082

M1- ja M2-alueet,
2.taso. Länteen.

Kuva M. Sarkkinen

F.78084

M2-alueen etelä-
osa, 2.taso.
Länteen

Kuva K. Mäkiwoti

5.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78085

M2-alue, 2.taso.
Linjaa -101 pohjoiseen.

K. Mäki vuoti

F.78086

M2-alue, 2.taso.
Kiveys R. 1054/-100.
Etelään

Kuva. K. Mäki vuoti

6.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78087

M1-alue, 3. taso.
Pohjoiseen.

kuva M. Sarkkinen

F.78090

M2-alue, 3. taso.
Luoteeseen.

kuva M. Sarkkinen

7.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F. 78091

M1-alue, 4. taso.
Pohjoiseen.

Kuva. M. Sarkkinen

F. 78095

M2-alue, 4. taso.
Luoteeseen.

Kuva M. Sarkkinen

F. 78096

M1- ja M2-alueiden
pohjoisosat.
Pohjoiseen.

Kuva M. Sarkkinen

8. YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78097

M5-alue, 1. taso.
Lounaaseen.

kuva M. Sarkkinen

F.78099

M5-alue, 2. taso.
Lounaaseen.

kuva M. Sarkkinen

F.78100

M5-alue, 3. taso.
Lounaaseen.

kuva M. Sarkkinen

9. YLIKIIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78103

Yleiskuva,
M-alueelta.
Edessä alue M5,
3.taso, keskellä M2,
takana M3 ja
keskellä oikealla
M1-alue.
Pohjoiseen

kuva K.Mäkivuoti

F.78104

M5-alue, 4.taso.
Lounaaseen.

kuva M.Sarkkinen

F.78105

M5-alue, 4. taso.
r. 1042-44/-102, Liesi.
Lounaaseen.

kuva M.Sarkkinen

F.78106

M3-alue, 2.taso.
Länteen.

Kuva M. Sarkkinen

F.78107

Työkuva, alueelta
M5. 4. kerroksen
poisto
Lounaaseen.

Kuva K. Mäki vuoti

F.78108

M5-alue
Liesi r. 1042-44 / -102
3. krs. Itään.

Kuva K. Mäki vuoti

11.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78109

M5-alue,
liesi r. 1042-44/-102,
4. taso.
Itään.

Kuva K. Mäki vuoti

F.78110

M1-alue, 11. taso.
Painuma.
Pohjoiseen

Kuva K. Mäki vuoti

F.78111

M3-alue, 3. taso.
Länteen.

Kuva M. Sarkkinen

F.78112

Työkuva M-alue.
M1:n täyttö ja
profiilin purku.
Etelään.

kuva M. Sarkkinen

F.78113

Työkuva M-alueelta.
Profiilin 1050-57/-96 purku.
Etelään.

kuva M. Sarkkinen

13.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78114

M5-alue, 5. taso.
Lounaaseen.

kuva M. Sarkkinen

F.78115

M5, 5. taso.
hiebi r. 1042-44/-102
puolitettuna.
7tään.

kuva K. Mäkinvoti

14.

YLIKIIMINKI LATOKANGAS 1989

F.78118

KOEOJA 1.
2. taso, liesi r 1070/1124
7tään.

Kuva K. Mäki vuoti

F.78123

TYÖKUVA,
KOEOJA 2:n täyttö.
Lounaaseen.

Kuva. K. Mäki vuoti